

ΓΙΑΝΝΗΣ Μ. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ – ΤΖΕΝΗ Δ. ΝΤΕΣΤΑΚΟΥ

**ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ
ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ**

**(Θερμήσι - Ηλιόκαστρο - Κοιλάδα - Πορτοχέλι -
Φούρνοι)**

ΑΘΗΝΑ 2022

ΓΙΑΝΝΗΣ Μ. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ – ΤΖΕΝΗ Δ. ΝΤΕΣΤΑΚΟΥ

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ

**(Θερμήσι - Ηλιόκαστρο - Κοιλάδα - Πορτοχέλι -
Φούρνοι)**

ΑΘΗΝΑ 2022

- Γιάννης Μ. Σπετσιώτης – Τζένη Δ. Ντεστάκου
***Τα Γραμματοσχολεία στην επαρχία Ερμιονίδας (Θερμήσι -
Ηλιόκαστρο - Κοιλάδα - Πορτοχέλι - Φούρνοι)***
- Επικοινωνία: 694 4594 954
e-mail: edestakou@yahoo.gr
- Εκτύπωση: **Digital Printing Centre**
Πατούσα 3, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210 3300430
e-mail: digitprintcentre@hotmail.com

Αθήνα, 2022

ISBN: 978-618-85629-4-3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

7	Εισαγωγή
9	Γραμματοσχολείο Θερμησίου (1895 – 1896)
11	Γραμματοσχολείο Καρακασίου (1899 – 1824)
18	Γραμματοσχολείο Κοιλάδας (1888 – 1929)
31	Γραμματοσχολείο Πορτοχελίου (1888 – 1926)
42	Δημοτικό Σχολείο Φούρνων (1850; – 1908)
53	Γενικά στοιχεία
55	Εξοπλισμός και εποπτικά μέσα
56	Βιογραφικά σημειώματα εκπαιδευτικών
	Θεοχάρης Γλαστρής
58	Γεώργιος Πέτρου
59	Α(ν)δριανή Δέδε
61	Κτηριακή υποδομή
	Θερμησία, Κοιλάδα, Πορτοχέλιο, Ηλιόκαστρο, Φούρνοι
70	Επίλογος
73	Φωτογραφίες
74	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
	Πηγές
	Βιβλία
79	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
80	Κατάσταση εγγράφων

Εισαγωγή

Ο Νόμος Β'ΤΜΘ (2349) του 1895 «Περί Στοιχειώδους ή Δημοτικής Εκπαιδεύσεως» μεταξύ των άλλων ρυθμίσεων όριζε τα εξής:

Όπου δεν είναι δυνατόν να συσταθούν και να συντηρηθούν Δημοτικά Σχολεία είτε από ανεπάρκεια των δημοτικών πόρων, είτε από έλλειψη μαθητών ιδρύονται (παντού) Γραμματοδιδασκαλεία. Σ' αυτά μπορούν να φοιτούν και κορίτσια μέχρι 10 ετών.

Δεν ιδρύονται Γραμματοσχολεία σε χωριά όπου ο αριθμός των μαθητών δεν υπερβαίνει τους 15, εκτός αν οι γονείς αναλαμβάνουν τη συντήρησή τους. Στα Γραμματοσχολεία διορίζονται τριτοβάθμιοι διδάσκαλοι (γ' τάξεως). Αν όμως υπάρχει έλλειψη ή άρνησή τους, διορίζονται υποδιδάσκαλοι, δηλαδή, απόφοιτοι των υποδιδασκαλείων που λέγονται και γραμματιστές. Τέλος, διορίζονται ως γραμματοδιδάσκαλοι και όσοι έχουν αντίστοιχο πτυχίο ή απολυτήριο Σχολαρχείου ή Ιερατικής Σχολής. Κανείς δεν μπορεί να διοριστεί ως γραμματοδιδάσκαλος, αν δεν έχει συμπληρώσει το 17^ο έτος της ηλικίας του.

Το πρόγραμμα μαθημάτων των Γραμματοδιδασκαλείων ή Γραμματοσχολείων είναι περιορισμένο και συνοπτικό. Τα διδασκόμενα μαθήματα είναι: Ανάγνωση και Πραγματογνωσία, Γραφή, Αριθμητική, Στοιχειώδης Ιερά Ιστορία και Κατήχηση, Στοιχεία

Ελληνικής Ιστορίας, ιδιαίτερα από την Επανάσταση του 1821, Γεωγραφία της Ελλάδος και Περικοπές του Ευαγγελίου.

Αργότερα με το νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή στις 15 Μαΐου 1899 προβλεπόταν να καταργηθεί κάθε διάκριση μεταξύ των Δημοτικών Σχολείων και να καθιερωθεί ένας τύπος σχολείου σε όλη τη χώρα. Το νομοσχέδιο αυτό δεν ψηφίστηκε και ο Υπουργός Παιδείας Α. Ευταξίας της Κυβέρνησης Γ. Ν. Θεοτόκη υπέβαλε την παραίτησή του μετά τη σφοδρή κριτική που δέχθηκε.

Στην επαρχία Ερμιονίδας, σύμφωνα με τα στοιχεία που βρέθηκαν, φαίνεται ότι συστάθηκαν πέντε Γραμματοσχολεία (Θερμήσι, Κάρακασι, Φούρνοι, Πορτοχέλι, Κοιλάδα). Τα δύο πρώτα ανήκαν στον Δήμο Ερμιόνης και τα άλλα τρία στον Δήμο Κρανιδίου. Πριν από τον νόμο Β'ΤΜΘ/1895 λειτουργούσαν στους Φούρνους, το Πορτοχέλι και την Κοιλάδα καθώς φαίνεται από τα στοιχεία που παρουσιάζουμε στα σχετικά κεφάλαια.

Ακολούθησε η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1913 στην οποία περιλαμβάνεται η καθιέρωση του εξαχρονου Δημοτικού Σχολείου σε όλη τη χώρα. Τα Γραμματοσχολεία είχαν στην πράξη καταργηθεί καθώς και οποιαδήποτε άλλη μορφή «υποβαθμισμένης» εκπαίδευσης για διδάσκοντες και διδασκομένους.

Η έρευνά μας στηρίχθηκε κυρίως σε πρωτογενείς πηγές: Γ.Α.Κ, Αρχεία Νομού Αργολίδας, Αρχεία οικογενειών, Φ.Ε.Κ., Εφημερίδα Συζητήσεων της Βουλής καθώς και στην υπάρχουσα βιβλιογραφία.

Γραμματοσχολείο Θερμησίου (1895 – 1896)

Το Γραμματοσχολείο Θερμησίου φαίνεται να ιδρύθηκε, για λόγους που δεν γνωρίζουμε, αμέσως μετά την ψήφιση του νόμου Β'ΤΜΘ/1895. Τον επόμενο χρόνο, ωστόσο, καταργήθηκε «ένεκεν ελλείψεως μαθητών», όπως αναφέρεται στο Φ.Ε.Κ. 107/21 Σεπτεμβρίου 1896. Η κατάργηση του Γραμματοσχολείου έγινε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 49 του νόμου Β'ΤΜΘ «Περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως». Προηγήθηκε η υπ' αρ. Στ' πράξη της 5ης Σεπτεμβρίου 1896 του Εποπτικού Συμβουλίου Αργολίδος προς το Υπουργείο Παιδείας,¹ επί υπουργίας Δημητρίου Πετρίδη.

Στην ανωτέρω πράξη του Εποπτικού Συμβουλίου αναγράφεται ότι:
*«Καταργείται το Γραμματοσχολείο Θερμησίου διότι πλην ελαχίστων παραχρειαζόντων οι οποίοι διαμένουν δεν υπάρχουν ενταύθα άλλοι κάτοικοι».*²

Σύμφωνα, όμως, με τα στατιστικά αποτελέσματα της απογραφής του Οκτωβρίου 1896 το Θερμήσι είχε διακόσιους εξήντα τρεις (263) κατοίκους (εκατόν πενήντα τρεις -153- άνδρες και εκατόν δέκα -110 - γυναίκες).

¹ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε Δ', «Πράξεις Εποπτικού Συμβουλίου...», Θ.182/Υλικό αταξινόμητο.

² Φ.Ε.Κ. 39/17 Ιουνίου 1897, τ. Β'.

Είναι βέβαιο, επίσης, πως μέχρι το 1912 κανένας τύπος σχολείου δεν λειτούργησε στο Θερμήσι και τους άλλους οικισμούς της Ακρογιαλιάς (Πλέπι, Σαμπάριζα, Μετόχι). Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο θα αναγνωριζόταν ο συνοικισμός αυτός ως Κοινότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου Δ'ΝΖ (4057) «Περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων» - Φ.Ε.Κ. 262/31 Αυγούστου 1912 §5. Βασιζόμενοι, επιπροσθέτως, σε σχετικούς πίνακες της Δημοτικής Εκπαίδευσης Νομαρχίας Αργολίδας καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως μέχρι το έτος 1926 δεν πρέπει να λειτούργησε σχολείο στο Θερμήσι καθώς και στους παραπάνω συνοικισμούς.

Γραμματοσχολείο Καρακασίου (1899 – 1824)

Το Εποπτικό Συμβούλιο της Νομαρχίας Αργολιδο-Κορινθίας με την υπ' αρ. Κδ'/29 Ιανουαρίου 1899 §3 πράξη του εισηγείται τη σύσταση Γραμματοσχολείου στο Καρακάσι (Ηλιόκαστρο ή Ειλεοί). Σχετικά αναφέρεται:

«Επειδή εν τοις χωρίοις Καρακάσι και Λουκαῖτι του Δήμου Διδύμων, άτινα απέχουσιν απ' αλλήλων 20' λεπτά της ώρας διαμένουσι περί τας εβδομήντα (70) οικογενείας ων τα τέκνα αυτών ου δύνανται να φοιτώσιν εις σχολεία, του πλησιεστέρου τούτων απέχοντος 1 ½ ώραν, το Εποπτικόν Συμβούλιον προτείνει να συσταθή εις Καρακάσι Γραμματοσχολείον».

Πράγματι το Υπουργείο, με Υπουργό Παιδείας τότε τον Δ. Μομφεράτο, απεδέχθη την πρόταση του Εποπτικού Συμβουλίου και η γενέθλια πράξη της σύστασης δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 33/22 Φεβρουαρίου 1899, τ. Α'

Δεν γνωρίζουμε πόσο άμεσα λειτούργησε το Γραμματοσχολείο. Οπωσδήποτε, όμως, λειτούργησε την επόμενη χρονιά με γραμματοδιδάσκαλο τον Ιωάννη Αντωνόπουλο, ο οποίος απολύθηκε σύμφωνα με την υπ' αρ. Νδ'22 Δεκεμβρίου 1901 πράξη

του Εποπτικού Συμβουλίου. Φαίνεται, ωστόσο, πως για κάποιους λόγους η απόλυση δεν πραγματοποιήθηκε άμεσα.³

Έτσι το Εποπτικό Συμβούλιο επανέρχεται και με την υπ' αρ. 93/10 Σεπτεμβρίου 1903 πράξη του απολύει οριστικά τον γραμματοδιδάσκαλο Ιωάννη Αντωνόπουλο, ο οποίος «δεν δύναται να είναι επαρκής εις το εαυτού έργον». Προτείνει δε να αντικατασταθεί από υποδιδάσκαλο (γραμματιστή). Σύμφωνα με σχετικό πίνακα την 31 Αυγούστου 1903 ο μισθός του Ιωάννη Αντωνόπουλου ήταν 45 δραχμές, το 1/3 περίπου του μισθού ενός δημοδιδασκάλου.⁴

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα όσα αναφέρονται από τον αείμνηστο Παναγιώτη Γ. Χαρμπή, μαθητή τότε του Σχολείου, στο βιβλίο του «Ώαν μυθιστόρημα η Ζωή μου» (σελ.30) για τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του Σχολείου και γενικότερα της σχολικής ζωής στο Καρακάσι.

Το 1903 το Εποπτικό Συμβούλιο με την υπ' αρ. 95/6 Οκτωβρίου 1903 ξι' πράξη του διορίζει στο Σχολείο τον υποδιδάσκαλο Π. Φούγια με βαθμό «Β' τάξεως».⁵

Μετά από λίγους μήνες, όμως, με την υπ'αρ.1301/26 Ιανουαρίου 1907 πράξη του Υπουργού, που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ 17/2

³Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πράξεις Εποπτικού Συμβουλίου...», Θ.182, Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

⁴ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες...», Κυτ.7/Υλικό αταξινόμητο.

⁵Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πράξεις Εποπτικού Συμβουλίου...», Θ.182, Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

Φεβρουαρίου 1904, ο προαναφερόμενος απολύθηκε, γιατί εγκατέλειψε τη θέση του».⁶ Το έγγραφο με ημερομηνία 11 Σεπτεμβρίου στάλθηκε προς τον Νομάρχη και τον επιθεωρητή, για να επιδοθεί στον ενδιαφερόμενο.

Στη θέση του μετά από λίγες ημέρες, στις 19 Φεβρουαρίου 1904, τοποθετήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας ο γραμματιστής Β' τάξεως Ιωάννης Ανδρακάκος. Είχε τότε προϋπηρεσία 1 έτος, 4 μήνες και 20 ημέρες. Φαίνεται πως ο Ανδρακάκος παρέμεινε στο Σχολείο και το επόμενο σχολικό έτος 1904 – 1905, όπως αναφέρει ο επιθεωρητής Ιωάννης Μεγαρεύς σε απάντησή του στο υπ' αρ. 15081/10 Σεπτεμβρίου 1904 έγγραφο του Γενικού Επιθεωρητή.⁷

Το 1906 το Εποπτικό Συμβούλιο με την υπ' αρ. Πη'/11 Απριλίου 1906 §5 πράξη του διορίζει στο «κοινόν σχολείον» Καρακασίου, ήδη είχαν καταργηθεί τα γραμματοδιδασκαλεία, τον υποδιδάσκαλο Δημήτριο Τσαπραλή με δική του πρωτοβουλία, επειδή, *«το Δημοτικόν Συμβούλιον του Δήμου Διδύμων αν και ηρωτήθη δεν υπέδειξεν προθυμίαν να απαντήσει»*.⁸

Με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, 1906 – 1907, στις 2 Σεπτεμβρίου 1906 τοποθετήθηκε στο Σχολείο με πράξη του Εποπτικού

⁶ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Απολύσεις δημοδιδασκάλων, 1904» Θ.184/1, Κυτ.288/Υλικό αταξινόμητο.

⁷ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Κεναί θέσεις, αργούντα Σχολεία», Θ.182, Κυτ.137/Υλικό αταξινόμητο.

⁸ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πράξεις Εποπτικού Συμβουλίου...», Θ. 182, Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

Συμβουλίου και πρωτοδιορισθείς υποδιδάσκαλος «Β' τάξεως» Δ. Πίκουλας.⁹

Δεν γνωρίζουμε αν ο διδάσκαλος ανέλαβε αμέσως υπηρεσία, γιατί το Σχολείο φαίνεται να μην λειτούργησε τους πρώτους μήνες της νέας σχολικής χρονιάς, όπως σημειώνεται στον σχετικό πίνακα της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Νομαρχίας Αργολίδος με ημερομηνία 2 Νοεμβρίου 1906 που υποβλήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και υπογράφει ο επιθεωρητής Ιωάννης Μεγαρεύς.¹⁰

Τον Ιανουάριο του 1907 ο διδάσκαλος Δ. Πίκουλας υπηρετούσε στο Σχολείο. Ωστόσο, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το χωριό καθώς «παρεξηγήθηκε» με τους κατοίκους. Το Εποπτικό Συμβούλιο απαντώντας σε σχετικό τηλεγράφημα ανέφερε ότι «...απεφάσισεν να απολυθή, ως μη δυνάμενος δια λόγους ανεξαρτήτους της θελήσεώς του να εργάζεται εις Καρακάσιον».

Τα ανωτέρω σημειώνονται στην υπ' αρ. ΠΘ'/15 Ιανουαρίου 1907 §6 πράξη του Εποπτικού Συμβουλίου.¹¹ Στη συνέχεια ο Δ. Πίκουλας απολύθηκε από την υπηρεσία με το υπ' αρ. 1483/12 Φεβρουαρίου 1907 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας.

Το Σχολείο παρέμεινε κλειστό μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους καθώς διδάσκαλος δεν τοποθετήθηκε, σύμφωνα με το από 18 Απριλίου 1907 τηλεγράφημα που απέστειλε ο επιθεωρητής

⁹Γ.Α.Κ. Νομού Αργολίδας, «Μητρώον Εκπαιδευτικών Νομού Αργολίδος - Διοικητικά, 12.2.»

¹⁰Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες κ.λπ.», Κυτ.2./Υλικό αταξινόμητο.

¹¹ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πράξεις Εποπτικού Συμβουλίου...», Θ.182, Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

Αργολίδας, στο οποίο αναφέρεται ότι: «Από διμήνου ουδεμία θέσις είναι κενή... εν πλήρεσι σχολείοις αργούσι μόνον κοινά σχολεία Δήμαινας Επιδαύρου και Καρακασίου Διδύμων».¹²

Στις 4 Σεπτεμβρίου 1907 έρχεται με μετάθεση στο Σχολείο ο υποδιδάσκαλος «Β' τάξεως» Γ. Νιώτης, που είχε τότε συνολικό χρόνο υπηρεσίας 4 έτη και 8 μήνες. Καθώς φαίνεται ο Γ. Νιώτης παρέμεινε στο Σχολείο για 5 χρόνια και η απόλυσή του δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 70/18 Απριλίου 1912. Υπήρξε ο μακροβιότερος διδάσκαλος του Σχολείου κατά την πρώτη 20/ετία της λειτουργίας του.

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε την εικόνα του Σχολείου από τα μέσα της πρώτης 10/ετίας του 20^{ου} αιώνα σύμφωνα με τα στοιχεία των μαθητών που καταγράφονται στο Μητρώο Εκπαιδευτικών Ν. Αργολίδας (σελ. 93).

➤ Σχολικό έτος 1904-1905

	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Σύνολο
Εγγραφέντες	18	7	4	3	32
Φοιτήσαντες	16	3	4	3	26

➤ Σχολικό έτος 1905-1906

	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Σύνολο
Φοιτούντες	12	8	6	4	30
Εξετασθέντες	11	6	4	3	24

¹² Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Δημοτικά, κεναί θέσεις, αργούντα σχολεία Αργολιδοκορινθίας», Θ.182, Κυτ. 137/Υλικό αταξινόμητο.

➤ Σχολικό έτος 1906-1907

Δεν αναγράφεται ο αριθμός μαθητών, καθώς σύμφωνα με τα προαναφερόμενα το Σχολείο δεν πρέπει να λειτουργήσει.

➤ Σχολικό έτος 1907-1908

	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Σύνολο
Εγγραφέντες	24	4	8	2	38
Φοιτήσαντες	20	2	5	2	29

Στους πίνακες δεν αναγράφεται ξεχωριστά ο αριθμός των αγοριών και κοριτσιών, ενώ είναι μεγάλη η διαφορά, περίπου 5πλάσια, του αριθμού των μαθητών που φοιτούν στην Α' τάξη και εκείνων που φοιτούν στη Δ' τάξη.

Το Σχολείο από τον πρώτο χρόνο της σύστασής του και από 1^{ης} Αυγούστου 1899 έως την 1^η Αυγούστου 1903 στεγαζόταν σε ιδιωτική οικία ιδιοκτησίας Σοφίας Γ. Ρώκου με μηνιαίο ενοίκιο 10 δραχμές. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 1905 έως 1^η Ιανουαρίου 1907 το Σχολείο στεγαζόταν πάλι σε ιδιωτική οικία ιδιοκτησίας Κ. Κοτσοβού με μηνιαίο ενοίκιο 25 δραχμές. Κατά τους χρόνους εκείνους η κινητή περιουσία του Σχολείου ήταν 5 θρανία, 1 πίνακας, 1 τραπέζι και 1 κάθισμα.

Από τον πίνακα¹³ για τις ετήσιες δαπάνες των σχολείων Αργολίδας με ημερομηνία 21 Νοεμβρίου 1911 πληροφορούμεθα ότι: Στο «κοινόν» σχολείο του χωριού υπηρετεί ένας υποδιδάσκαλος που λαμβάνει μισθό 70 δραχμές μηνιαίως. Έτσι η ετήσια δαπάνη για τον μισθό του είναι οκτακόσιες σαράντα δραχμές (840 δρχ.), το μίσθωμα του διδακτηρίου διακόσιες σαράντα δραχμές (240 δρχ.) και συνολικά

¹³ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίναξ...», Θ.182, Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

η ετήσια δαπάνη για το διδακτήριο ανέρχεται στο ποσό των χιλίων ογδόντα δραχμών (1.080 δρχ.). Άλλες δαπάνες όπως γραφικά, υλικά διδασκαλίας κ.λπ. για τη λειτουργία του Σχολείου δεν αναφέρονται.

Το σχολικό έτος 1912 – 1913, στις 8 Σεπτεμβρίου 1912, διορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας η υποδιδασκάλισσα Σοφία Γεωργιάδου. Είναι η πρώτη γυναίκα που υπηρετεί στο Σχολείο του χωριού και η οποία παρέμεινε σ' αυτό για τρία σχολικά έτη. Η πράξη 31868 της παραίτησής της δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 176/12 Οκτωβρίου 1915.

Σε πίνακα με ημερομηνία 29 Δεκεμβρίου 1924 «εμφαίνοντα αριθμόν εγγραφέντων μαθητών και μαθητριών εν τοις σχολείοις Περιφέρειας Αργολίδος κατά το σχολικόν έτος 1924-1925» αναφέρεται ότι:

Σε σύνολο εκατόν δεκαπέντε (115) σχολείων της Περιφέρειας στο 1/τάξιο μικτό Καρακασίου με αύξοντα αριθμό 93 στον σχετικό πίνακα, φοιτούν είκοσι τρία (23) αγόρια και δεκαέξι (16) κορίτσια. Τον πίνακα υπογράφει ο επιθεωρητής της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αργολίδος Δημήτριος Ζαφειρόπουλος.¹⁴

¹⁴ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίναξ...», Θ.182, Κυτ.13/Υλικό αταξινόμητο.

Γραμματοσχολείο Κοιλάδος (1888 – 1929)

Η πρώτη πληροφορία που έχουμε για τη λειτουργία του Γραμματοσχολείου στην Κοιλάδα είναι αυτή που αναφέρει ο Θ. Μ. Λύρας, Α/βάθμιος Νομαρχιακός δημοδιδάσκαλος Ναυπλίου, στην έκθεση που υπέβαλε την 1^η Αυγούστου 1888 στον Υπουργό «Επί των Εκκλησιαστικών και Δημοσίας Εκπαιδύσεως» για την κατάσταση των σχολείων της Επαρχίας Σπετσών και Ερμιονίδος.

Στο εισαγωγικό μέρος της έκθεσης αναφέρει ότι λειτουργεί ένα Γραμματοσχολείο «εν τω χωρίω της Κοιλάδος».¹⁵ Στη συνέχεια από ένα πίνακα αξιολόγησης που υπογράφει ο επαρχιακός δημοδιδάσκαλος Αναστάσιος Τρίκκας, διευθυντής του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αρρένων Κρανιδίου με ημερομηνία 30 Μαρτίου 1891, πληροφορούμεθα ότι το Σχολείο κατά τη σχολική χρονιά 1890 - 1891 έχει είκοσι πέντε (25) μαθητές.

Ο γραμματοδιδάσκαλος που υπηρετεί σ' αυτό ονομάζεται Νικόλαος Γ. Κτενιάδης και «πατρίς» του είναι οι Φούρνοι. Στην αξιολόγηση που του έγινε αναφέρεται ότι «η διαγωγή του ουδέν το επιλήψιμον παρουσιάζει και εκτελεί τα καθήκόντά του με ζήλον». Ο Νικόλαος Κτενιάδης από το 1870, ίσως και ενωρίτερα, υπηρετούσε στο Δημοτικό Σχολείο Φούρνων. Έτσι με 20/ετή και πλέον υπηρεσία τότε,

¹⁵Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Επιθεωρήσεις Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας», Θ.182, Κυτ.191/Υλικό αταξινόμητο.

ερχόμενος στην Κοιλάδα, θα ήταν ένας έμπειρος γραμματοδιδάσκαλος.

Το 1896, σύμφωνα με τον νόμο Β'ΤΜΘ του 1895, συστάθηκε Γραμματοσχολείο και στην Κοιλάδα. Στον σχετικό πίνακα που υπέβαλε ο επιθεωρητής των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδος με το υπ' αρ. 5468/7 Αυγούστου 1897 έγγραφό του πληροφορούμεθα ότι στο Σχολείο υπηρετούσε ακόμη ο γραμματοδιδάσκαλος Νικόλαος Κτενιάδης «διορισθείς προ του νόμου».

Μετά από τέσσερα χρόνια το Εποπτικό Συμβούλιο Αργολίδος με την υπ' αρ. ΝΒ/11 Οκτωβρίου 1901 πράξη του αποφασίζει τα εξής:

Επειδή το Σχολείο των Φούρνων έχει προαχθεί σε Δημοτικό Μονοτάξιο, να μετατεθεί ο υποδιδάσκαλος (γραμματιστής) Θεοχάρης Γλαστρής που υπηρετεί σ' αυτό στο αντίστοιχο Σχολείο της Κοιλάδας, που έχει σαράντα (40) μαθητές. Ο δε γραμματοδιδάσκαλος της Κοιλάδας Νικόλαος Κτενιάδης να απολυθεί ως ανεπαρκής για τις ανάγκες του Σχολείου και να διοριστεί σε έτερο Σχολείο με μικρότερο αριθμό μαθητών.

Έτσι ο Θεοχάρης Γλαστρής, στις 19 Νοεμβρίου 1901, με συνολική υπηρεσία 5 έτη, 9 μήνες και 2 ημέρες τοποθετείται με μετάθεση στο Σχολείο της Κοιλάδας του Δήμου Κρανιδίου, όπου και παρέμεινε για πέντε ολόκληρα σχολικά έτη έως τις 18 Σεπτεμβρίου 1906.

Το σχολικό έτος 1902-1903 ο Θεοχάρης Γλαστρής, σύμφωνα με σχετικό πίνακα της 31^{ης} Αυγούστου 1903, λαμβάνει μισθό 65 δραχμές και προσαύξηση 5 δραχμές τον μήνα.

Το 1904 το Εποπτικό Συμβούλιο με την υπ' αρ. Ογ/1904 § 8 πράξη του και αφού έλαβε υπόψη την ικανότητα του υποδιδασκάλου Θεοχάρη Γλαστρή που υπηρετεί στο Σχολείο της Κοιλάδας:

«Κανονίζει τον βαθμόν υπηρεσίας του - Α' τάξεως - από 1^{ης} Ιανουαρίου 1905 μετά τις προαγωγικές εξετάσεις προαχθείς εις τον βαθμόν τούτον».

Το 1907 με την υπ' αρ. 264/ 19 Ιανουαρίου 1907 πράξη του Νομάρχη Αργολίδας Σπ. Βάρβογλη τοποθετήθηκε «εις τον εν Κοιλιάδι (Κρανιδίου) κοινόν σχολείον» ο Δ. Πετράκης υποδιδάσκαλος «επί βαθμῶ και μισθῶ Α' τάξεως». Το αρμόδιο Υπουργείο έλαβε το σχετικό έγγραφο με αρ. πρωτ. 1072/23 Ιανουαρίου 1907. Όμως ο Δ. Πετράκης κατατάχθηκε σχεδόν αμέσως στον στρατό.

Στη θέση του τοποθετείται με διορισμό ο υποδιδάσκαλος «Α' τάξεως επί μισθῶ και βαθμῶ» Δημ. Τσούμπας με την υπ' αριθμ. 823/15 Φεβρουαρίου 1907 πράξη του Νομάρχη. Το σχετικό έγγραφο παραλαμβάνεται από το Υπουργείο με αρ. πρ. 3479/7 Μαρτίου 1907. Το επόμενο σχολικό έτος 1907 - 1908 με την υπ' αριθμ. 4454/26 Σεπτεμβρίου 1907 πράξη του Νομάρχη, που το Υπουργείο παρέλαβε με αρ. πρωτ. 16914/15 Δεκεμβρίου 1907, ο Δημ. Τσούμπας μετατίθεται από το Δημοτικό Σχολείο Κοιλιάδας στο αντίστοιχο Μπερμπατίου. Ήδη το Εποπτικό Συμβούλιο με την υπ' αρ. 96/14 Σεπτεμβρίου 1907 §3 πράξη του είχε διορίσει με δικιά του πρωτοβουλία τον υποδιδάσκαλο Α' τάξης Δ. Γ. Κιμπουρόπουλο στο Σχολείο της Κοιλιάδας, επειδή το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κρανιδίου αν και «ηρωτήθη από 20 Αυγούστου δεν υπέδειξε ουδένα ενδιαφέρον». Ο διδάσκαλος ανέλαβε υπηρεσία στις 8 Οκτωβρίου 1907 έχοντας τότε συνολική υπηρεσία τρία χρόνια.

Ο επόμενος διδάσκαλος ήταν ο Γ. Κουτσόπουλος υποδιδάσκαλος «Α' τάξεως». Τοποθετήθηκε στο Σχολείο από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κρανιδίου στις 13 Δεκεμβρίου 1910 και λάμβανε μηνιαίο μισθό 75 δραχμές. Απολύθηκε έναν χρόνο αργότερα στις 26

Νοεμβρίου 1911 με την υπ' αριθμ. 26024 πράξη της Νομαρχίας Αργολίδας.

Για κάποιους μήνες φαίνεται πως το Σχολείο παρέμεινε «κλειστόν», έως τις 21 Φεβρουαρίου 1912 οπότε τοποθετήθηκε από το Υπουργείο ο διδάσκαλος «Γ' τάξεως» Χ. Σπ. Κυριακόπουλος, ο οποίος παραιτήθηκε τον Αύγουστο του 1913 με την παραίτησή του να δημοσιεύεται στις 26 Σεπτεμβρίου 1913.

Στη συνέχεια με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Κρανιδίου και την υπ' αριθμ. 9428/19 Νοεμβρίου 1913 πράξη της Νομαρχίας Αργολίδας τοποθετήθηκε στο Σχολείο η διδασκάλισσα «Γ' τάξεως» Φώφη Αντ. Σακελλαρίου, η οποία παρέμεινε στο Σχολείο για 5 σχολικά έτη.

Σύμφωνα με το Μητρώο Εκπαιδευτικών Νομού Αργολίδας (σελ. 85), από τα μέσα της πρώτης 10/ετίας του 20^{ου} αιώνα, το Σχολείο της Κοιλιάδας ως προς τις εγγραφές των μαθητών παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα:

➤ Σχολικό έτος 1904-1905

	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Σύνολο
Εγγραφέντες	19	12	18	7	56
Φοιτήσαντες	18	12	18	7	55

➤ Σχολικό έτος 1905-1906

Φοιτούντες: Α' δεκαοκτώ (18), Β' δεκαπέντε (15), Γ' εννέα (9), Δ' δέκα (10). Σύνολο πενήντα δύο (52).

Εξετασθέντες: Α' δεκαεπτά (17), Β' δεκαπέντε (15), Γ' οκτώ (8), Δ' οκτώ (8). Σύνολο σαράντα οκτώ (48).

➤ Σχολικό έτος 1906-1907

Φοιτούντες: Α' δεκαοκτώ (18) αγόρια, δεκατέσσερα (14) κορίτσια, Β' επτά (7) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Γ' δέκα (10) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια, Δ' τέσσερα (4) αγόρια, τρία (3) κορίτσια. Σύνολο πενήντα εννέα (59), τριάντα ένα (31) αγόρια και είκοσι οκτώ (28) κορίτσια.

Εξετασθέντες: Α' δέκα (10) αγόρια, δεκατέσσερα (14) κορίτσια, Β' επτά (7) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Γ' επτά (7) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια, Δ' τρία (3) αγόρια. Σύνολο πενήντα δύο (52), είκοσι επτά (27) αγόρια και είκοσι πέντε (25) κορίτσια.

Σε πίνακα της επιθεώρησης των Δημοτικών Σχολείων του Νομού Αργολίδος του σχολικού έτους 1906 – 1907, με ημερομηνία 2 Νοεμβρίου 1906, το Σχολείο της Κοιλιάδας χαρακτηρίζεται ως «κοινόν Α/βάθμιον» και σ' αυτό φοιτούν πενήντα οκτώ (58) μαθητές, τριάντα ένα (31) αγόρια και είκοσι επτά (27) κορίτσια.

➤ Σχολικό έτος 1907-1908

Εξετασθέντες: Α' είκοσι ένας (21), Β' έντεκα (11), Γ' έντεκα (11), Δ' ∅ (μηδέν). Σύνολο σαράντα τρεις (43).

Εγγραφέντες: Α' είκοσι ένας (21), Β' δώδεκα (12), Γ' δεκατρείς (13), Δ' έξι (6). Σύνολο πενήντα δύο (52).

Επίσης να σημειώσουμε πως σε καταλόγους του Ελληνικού Σχολείου Κρανιδίου βρίσκουμε μαθητές που έχουν αποφοιτήσει από το «Κοινόν» Δημοτικό Σχολείο Κοιλιάδας. Έτσι το σχολικό έτος 1907 – 1908, κατόπιν εισιτηρίων εξετάσεων, φοίτησαν στο Ελληνικό Σχολείο Κρανιδίου δύο μαθητές οι:

- Κωνσταντίνος Κ. Λιόσης και
- Νικόλαος Α. Ματθαίος

Κατά τους χρόνους εκείνους οι κάτοικοι της σχολικής περιφέρειας Κοιλιάδας είναι τετρακόσιοι εξήντα τέσσερις (464) ενώ το ποσοστό φοίτησης των παιδιών στο σχολείο φτάνει το 11,85%, όπως αναφέρεται στο Μητρώο Εκπαιδευτικών Νομού Αργολίδος (σελ. 85). Από τις 14 Ιουλίου 1901 έως τις 14 Ιουλίου 1906 το Σχολείο στεγαζόταν στην ιδιόκτητη οικία του Α. Α. Θεοχάρη και το ενοίκιο ανερχόταν στις είκοσι δραχμές (20 δρχ.) τον μήνα. Φαίνεται, ωστόσο, πως και τα επόμενα χρόνια ως διδακτήρια χρησιμοποιούνταν ιδιωτικές οικίες.

Στον πίνακα με ημερομηνία 21 Νοεμβρίου 1911 στο «κοινόν» Σχολείο της Κοιλιάδας υπηρετεί ένας διδάσκαλος προφανώς με βαθμό υποδιδασκάλου και λαμβάνει μισθό εβδομήντα πέντε δραχμές (75 δρχ.) τον μήνα. Έτσι η ετήσια δαπάνη για τον μισθό του είναι $75 \times 12 = 900$ δραχμές. Δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα τότε δεν δίδονταν. Το ετήσιο μίσθωμα του διδακτηρίου είναι διακόσιες σαράντα δραχμές (240 δρχ.). Το σύνολο δαπανών ανέρχεται στις χίλιες εκατόν σαράντα δραχμές (1.140 δρχ.) και πληρώνονται από τον Δήμο Κρανιδίου.

Μία πληροφορία επιπλέον έχουμε και από το ημερολόγιο περιοδείας του επιθεωρητή Δημήτρη Μαυροκέφαλου κατά τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Ο Δημ. Μαυροκέφαλος σύμφωνα με το Πρακτικό 2 της 6ης Σεπτεμβρίου 1914 του Εποπτικού Συμβουλίου επισκέφθηκε την Κοιλιάδα, επιθεώρησε την ιδιωτική οικία που θα στεγαζόταν το Σχολείο (δεν γνωρίζουμε τίνος ιδιοκτησία ήταν) και συμφώνησε το μίσθωμά της.

Τα έπιπλα και όργανα διδασκαλίας του Σχολείου μέχρι τότε ήσαν:

- ✓ Έξι (6) θρανία
- ✓ Ένας (1) μαυροπίναξ
- ✓ Μία (1) τράπεζα
- ✓ Ένας (1) χάρτης

Μετά το 1913 και για τα επόμενα χρόνια υπηρέτησαν στο Σχολείο της Κοιλιάδας οι εξής διδάσκαλοι:

- Φώφη Σακελλαρίου (1913 - 1918)
- Θεοχάρης Γλαστρής (1918 - 1920)
- Διονύσιος Γιαννικόπουλος (1920 - 1922)
- Ευτυχία Λειβαδίτου (1923)
- Δ. Τσιώκας (1923 - 1929)

Με βάση τα στοιχεία του Γενικού Ελέγχου (1913 - 1921) και του Μαθητολογίου του Σχολείου, που βρέθηκαν στα αρχεία του Νομού Αργολίδας, παρουσιάζουμε στη συνέχεια τις εγγραφές των μαθητών του Σχολείου.

➤ Σχολικό έτος 1913 - 1914

Γενικός Έλεγχος

Μαθητές: Α' πενήντα έξι (56), Β' δέκα (10), Γ' οκτώ (8), Δ' δύο (2).
Σύνολο εβδομήντα έξι (76). Ημερομηνία λήξης του έτους δεν υπάρχει.

➤ Σχολικό έτος 1914 - 1915

Γενικός Έλεγχος

Εγγραφέντες: Εξήντα οκτώ (68), αγόρια τριάντα πέντε (35), κορίτσια τριάντα τρία (33).

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 21 Ιουνίου 1915

Η διδασκάλισσα

Φώφη Σακελλαρίου

➤ Σχολικό έτος 1915 - 1916

Γενικός Έλεγχος

Μαθητές: Α' σαράντα τέσσερις (44), Β' είκοσι έξι (26), Γ' δέκα έξι (16), Δ' τέσσερις (4), Ε' πέντε (5). Σύνολο ενενήντα έξι (96), αγόρια σαράντα οκτώ (48), κορίτσια σαράντα οκτώ (48)

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 15 Ιουνίου 1916

Η διδασκάλισσα

Φώφη Σακελλαρίου

Τη χρονιά αυτή λειτούργησε στο σχολείο Ε' τάξη.

➤ Σχολικό έτος 1916 – 1917

Γενικός Έλεγχος

Μαθητές: Α' δεκαεπτά (17), αγόρια, είκοσι έξι, κορίτσια(26), Σύνολο σαράντα τρεις (43), Β' δέκα οκτώ (18), Γ' δεκαεπτά (17), Δ' δεκατέσσερις (14). Σύνολο ενενήντα δύο (92), αγόρια σαράντα δύο (42), κορίτσια πενήντα (50)

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 11 Μαΐου 1917

Η διδασκάλισσα

Φώφη Σακελλαρίου

➤ Σχολικό έτος 1917 - 1918

Γενικός Έλεγχος

Μαθητές: Α' τριάντα έξι (36), Β' δεκαοκτώ (18), Γ' δεκαέξι (16), Δ' δεκαεννέα (19). Σύνολο ενενήντα δύο (92), αγόρια σαράντα τρία (43), κορίτσια σαράντα εννέα (49).

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 3 Ιουνίου 1918

➤ Σχολικό έτος 1918-1919

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων: Εξήντα εννέα (69).

10 Οκτωβρίου 1918

Διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

Γενικός Έλεγχος

Αριθμός μαθητών

Α' τριάντα πέντε (35), Β' επτά (7) αγόρια, επτά κορίτσια (7), σύνολο δεκατέσσερις (14), Γ' έξι αγόρια (6), εννέα (9) κορίτσια, σύνολο δεκαπέντε (15), Δ' πέντε (5). Σύνολο εξήντα εννέα (69) αγόρια, τριάντα τρία (33) κορίτσια.

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 17 Ιουνίου 1919

Διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

➤ Σχολικό έτος 1919 - 1920

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων : Εβδομήντα ένας (71)

1 Οκτωβρίου 1919

Διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

Γενικός Έλεγχος

Αριθμός μαθητών

Α' δώδεκα (12) αγόρια, δεκατέσσερα (14) κορίτσια, σύνολο είκοσι έξι, Β' οκτώ (8) αγόρια, οκτώ κορίτσια(8), σύνολο δέκα έξι (16), Γ' πέντε αγόρια (5), πέντε (5) κορίτσια, σύνολο δέκα (10), Δ' έξι (6) αγόρια, έξι (6) κορίτσια, σύνολο δώδεκα (12). Σύνολο εξήντα τέσσερις (64), τριάντα ένα αγόρια (31), τριάντα τρία (33) κορίτσια

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 23 Ιουνίου 1920

Διδάσκαλος

Θεοχ. Γλασπρής

➤ Σχολικό έτος 1920-1921

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων εξήντα επτά(67).

15 Σεπτεμβρίου 1920

Διδάσκαλος

Διονύσιος Γιαννακόπουλος

Γενικός Έλεγχος

Αριθμός μαθητών

Α' δεκαεπτά (17) αγόρια, δεκατρία (13) κορίτσια, σύνολο τριάντα (30), Β' πέντε (5) αγόρια, εννέα (9) κορίτσια, σύνολο δεκατέσσερις (14), Γ' πέντε αγόρια (5), πέντε(5) κορίτσια, σύνολο δέκα (10), Δ' πέντε (5) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, σύνολο δώδεκα(12). Σύνολο εξήντα έξι (66), τριάντα δύο (32) αγόρια και τριάντα τέσσερα (34) κορίτσια.

Κλείνεται με ημερομηνία λήξης 25 Μαΐου 1921

➤ Σχολικό έτος 1921 - 1922

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων μαθητών εξήντα εννέα(69).

15 Σεπτεμβρίου 1921

➤ Σχολικό έτος 1922 - 1923

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων πενήντα έξι (56).

Α' είκοσι έξι (26), Β' έντεκα (11), Γ' δέκα(10), Δ' εννέα (9).

Δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία.

Στον πίνακα μεταβολών Προσωπικού της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αργολίδας της 6ης Φεβρουαρίου 1923 που υπογράφει ο επιθεωρητής Δ. Ζαφειρόπουλος αναφέρεται ότι: Ο διδάσκαλος του Σχολείου Κοιλάδας Διονύσιος Γιαννακόπουλος «απελύθη διότι εγκατέλειψε την θέσιν του». Αντ' αυτού, στις 10 Ιανουαρίου 1923, διορίσθηκε η διδασκάλισσα Ευτυχία Λειβαδίτου, η οποία ανέλαβε υπηρεσία στις 17 Ιανουαρίου 1923 και εγκαταστάθηκε στο Σχολείο.¹⁶

➤ Σχολικό έτος 1923 - 1924

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων εξήντα εννέα(69).

Α' τριάντα δύο(32), Β' δεκατέσσερις (14), Γ' δώδεκα(12), Δ' έντεκα (11).

15 Οκτωβρίου 1923

Διδάσκαλος

Δ. Τσιώκας

➤ Σχολικό έτος 1924 - 1925

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων μαθητών εβδομήντα τέσσερις(74).

1 Οκτωβρίου 1924

Διδάσκαλος

Δ. Τσιώκας

¹⁶ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε Δ', Κυτ.10/Υλικό αταξινόμητο.

Στον πίνακα της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αργολίδος, που ήδη έχουμε αναφέρει, για τα Σχολεία Καρακασίου και Πορτοχελίου της 29^{ης} Δεκεμβρίου 1924 το Σχολείο Κοιλιάδας με αυξ. αρ. 88 είναι μονοτάξιο (μικτό) με εξήντα δύο μαθητές, τριάντα επτά (37) αγόρια και είκοσι πέντε (25) κορίτσια.¹⁷

➤ Σχολικό έτος 1925 - 1926

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων μαθητών εβδομήντα πέντε (75). Α' είκοσι επτά (27), Β' είκοσι ένας (21), Γ' δεκαπέντε (15), Δ' δώδεκα (12).

15 Οκτωβρίου 1925

Διδάσκαλος

Δ. Τσιώκας

➤ Σχολικό έτος 1926 - 1927

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων μαθητών ογδόντα εννέα(89). Α' τριάντα πέντε (35), Β' είκοσι έξι (26), Γ' δεκαπέντε (15), Δ' δεκατρείς (13).

15 Οκτωβρίου 1926

Διδάσκαλος

Δ. Τσιώκας

➤ Σχολικό έτος 1927 - 1928

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων μαθητών ογδόντα τρεις(83). Α' είκοσι πέντε (25), Β' είκοσι πέντε (25), Γ' δεκαοκτώ (18), Δ' δεκαοκτώ (18).

¹⁷ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', Κυτ.13/Υλικό αταξινόμητο.

15 Οκτωβρίου 1927

Διδάσκαλος

Δ. Τσιώκας

➤ Σχολικό έτος 1928 - 1929

Μαθητολόγιο: Αριθμός εγγραφέντων μαθητών ενενήντα(90).

Α' τριάντα τέσσερις(34), Β' είκοσι δύο (22), Γ' δεκαεπτά (17), Δ' δεκαεπτά (17).

15 Οκτωβρίου 1928

Διδάσκαλος

Δ.Τσιώκας

Γραμματοσχολείο Πορτοχελίου (1888 – 1926)

Από την από 1^η Αυγούστου 1888 έκθεση του Θ. Μ. Λύρα, Πρωτοβάθμιου Νομαρχιακού Δημοδιδασκάλου Ναυπλίου, προς το Υπουργείο των Εκκλησιαστικών και Δημοσίας Εκπαιδύσεως πληροφορούμεθα τη λειτουργία ενός Γραμματοσχολείου «εν τω χωρίω Χελίω».¹⁸

Στη συνέχεια στον «γνωστό» πίνακα αξιολόγησης της 30^{ης} Μαρτίου 1891 που υπογράφει ο επαρχιακός δημοδιδάσκαλος Αναστάσιος Τρίκκας, αναφέρεται ότι το Σχολείο κατά το σχολικό έτος 1890 - 1891 έχει δεκαεπτά μαθητές. Ο γραμματοδιδάσκαλος που υπηρετεί σ' αυτό ονομάζεται Νικόλαος Δ. Χατζής και «πατρίς» του είναι το Κρανίδι. Σύμφωνα με την αξιολόγηση που του έγινε «η διαγωγή του ουδέν το επιλήψιμον παρουσιάζει το δε καθήκον του καθόσον αι ολίγαι γνώσεις του επιτρέπουσι εκτελείται κανονικώς».¹⁹

Το 1896, σύμφωνα με τον νόμο Β' ΤΜΘ του 1895, στο Πορτοχέλι ιδρύθηκε Γραμματοσχολείο, χωρίς, ωστόσο, να βρεθεί το Φ.Ε.Κ. ίδρυσής του.

Από σχετικό πίνακα, όμως, που υπέβαλε στο Υπουργείο Παιδείας στις 5 Αυγούστου 1897 ο επιθεωρητής των Σχολείων Αργολίδος με το υπ' αριθμ. 5468/7 Αυγούστου 1897 έγγραφό του, πληροφορούμεθα ότι ο γραμματοδιδάσκαλος του Σχολείου

¹⁸Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Επιθεωρήσεις Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας», Θ.182, Κυτ.191/Υλικό αταξινόμητο.

¹⁹Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες...», Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

ονομάζεται Δημήτριος Ρομπότης και διορίστηκε με τον παραπάνω νόμο.²⁰

Στις 20 Οκτωβρίου 1901 διορίζεται στο Σχολείο η διδασκάλισσα «Α' τάξεως» Α(ν)δριανή Δέδε,²¹ η οποία παρότι ήταν πρωτοβάθμια διδασκάλισσα τοποθετήθηκε σε Γραμματοσχολείο. Ο μισθός της ανέρχεται στις 110 δραχμές μηνιαίως, σύμφωνα με σχετικό πίνακα της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αργολίδος με ημερομηνία 31 Αυγούστου 1903.²²

Το 1909 σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΡΙΑ (iii)/21 Οκτωβρίου 1909 πράξη το Εποπτικό Συμβούλιο απολύει πλέον «την συνταξιούχον διδασκάλισσαν Α(ν)δριανήν Δέδε επειδή δεν δυναται να επαρκή πλέον εις τας ανάγκας του σχολείου εις ο πλην των κορασίων του χωρίου φοιτώσι και τ' άρρενα ίνα αντί αυτής διορισθή δημοδιδάσκαλος επί βαθμώ υποδιδασκάλου».²³ Η απόλυση έχει ημερομηνία 9 Νοεμβρίου 1909, μετά από συνολική 8/ετή συνεχή υπηρεσία στο εν λόγω Σχολείο.

Ο νέος διδάσκαλος ήταν ο Μ. Αρκουδά(ι)ρης με το βαθμό «Α' τάξεως», ο οποίος διορίστηκε στο Σχολείο «επί συμβάσει». Παρέμεινε

²⁰ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες...», Κυτ.7,13,14 /Υλικό αταξινόμητο.

²¹ Γ.Α.Κ. Νομού Αργολίδας, «Μητρώον Εκπαιδευτικών Νομού Αργολίδος-Διοικητικά, 12.2.»

²² Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες...», Κυτ.7,13,14 /Υλικό αταξινόμητο.

²³ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πράξεις Εποπτικού Συμβουλίου», Θ.182/Υλικό αταξινόμητο.

σ' αυτό 3 χρόνια και η απόλυσή του δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 70/18 Απριλίου 1912.

Σύμφωνα με το «Μητρώον Εκπαιδευτικών Νομού Αργολίδος» (σελ. 86) το Σχολείο Πορτοχελίου, ως προς τις εγγραφές των μαθητών από τα μέσα της πρώτης 10/ετίας του 20^{ου} αιώνα, παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα.

➤ Σχολικό έτος 1904 - 1905

Εγγραφείσαι: Α' είκοσι έξι (26), Β' δεκαοκτώ (18), Γ' έντεκα (11), Δ' επτά (7), Σύνολο εξήντα δύο (62).

Φοιτήσασαι: Α' είκοσι τέσσερις (24), Β' δεκαπέντε (15), Γ' δέκα (10), Δ' έξι (6). Σύνολο πενήντα πέντε (55).

➤ Σχολικό έτος 1905 - 1906

Φοιτώσαι: Α' είκοσι επτά (27), Β' δεκαέξι (16), Γ' δέκα (10), Δ' εννέα (9). Σύνολο εξήντα δύο (62).

Εξετασθείσαι: Α' είκοσι πέντε (25), Β' δεκαέξι (16), Γ' εννέα (9), Δ' οκτώ (8). Σύνολο πενήντα οκτώ (58).

➤ Σχολικό έτος 1906 - 1907

Φοιτούντες: Α' δεκατρία (13) αγόρια, έξι (6) κορίτσια, Β' οκτώ (8) αγόρια, δέκα (10) κορίτσια, Γ' τρία (3) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Δ' επτά (7) αγόρια, ένα (1) κορίτσι. Σύνολο πενήντα πέντε (55), αγόρια τριάντα ένα (31) και κορίτσια είκοσι τέσσερα (24).

Εξετασθέντες: Α' έντεκα (11) αγόρια, έξι (6) κορίτσια, Β' επτά (7) αγόρια, οκτώ (8) κορίτσια, Γ' εννέα αγόρια (9), πέντε (5) κορίτσια, Δ' έξι (6) αγόρια, ένα (1) κορίτσι. Σύνολο πενήντα τρία (53), αγόρια τριάντα τρία (33) και κορίτσια είκοσι (20).

Σε άλλο πίνακα του σχολικού έτους 1906 - 1907 με ημερομηνία 2 Νοεμβρίου 1906 το Σχολείο του χωριού χαρακτηρίζεται ως «κοινόν Α/βάθμιον» και σ' αυτό φοιτούν τριάντα ένα (31) αγόρια και είκοσι πέντε (25) κορίτσια.²⁴

➤ Σχολικό έτος 1907 - 1908

Εγγραφείσαι: Α' δεκαέξι (16), Β' δεκαεπτά (17), Γ' δέκα (10), Δ' έντεκα (11). Σύνολο πενήντα τέσσερις (54).

Εξετασθείσαι: Α' δέκα(10), Β' δεκαέξι (16), Γ' οκτώ (8), Δ' δέκα (10). Σύνολο σαράντα τέσσερις (44).

Το παραπάνω σχολικό έτος φοιτούσε στο Ελληνικό Σχολείο Κρανιδίου μετά από επιτυχείς εισιτήριες εξετάσεις ο Σταύρος Χρ. Μίλησης απόφοιτος του «κοινού» Σχολείου Πορτοχελίου.

Από το σχολικό έτος 1908 - 1909 το Σχολείο ήταν μικτό, όπως ήδη έχουμε αναφέρει,

Κατά τους χρόνους εκείνους οι κάτοικοι της Σχολικής Περιφέρειας Πορτοχελίου είναι πεντακόσιοι ένας (501), ενώ το ποσοστό φοίτησης των παιδιών στο Σχολείο φτάνει το 11,57%, όπως αναγράφεται στο Μητρώον του Σχολείου (σελ. 86).

Από 20 Ιουνίου 1900 έως τον Ιούνιο του 1905 το Σχολείο στεγαζόταν στην ιδιωτική οικία του Β. Πασαλ(ι)άρη και το ενοίκιο ήταν 20 δραχμές τον μήνα. Για τα επόμενα χρόνια μέχρι το 1913 δεν γνωρίζουμε πού στεγαζόταν το Σχολείο, καθώς δεν υπάρχει σχετική αναφορά.

Σε πίνακα με ημερομηνία 21 Νοεμβρίου 1911 αναφέρεται ότι στο «κοινόν» σχολείο του Πορτοχελίου υπηρετεί ένας διδάσκαλος (Μ. Αρκουδά(ι)ρης) που λαμβάνει μισθό 75 δραχμές μηνιαίως. Έτσι η

²⁴Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες...», Κυτ.7,13,14/Υλικό αταξινόμητο.

ετήσια δαπάνη για τον μισθό του είναι (75 χ 12) 900 δραχμές, το ετήσιο μίσθωμα του διδακτηρίου είναι 300 δραχμές και το σύνολο δαπανών 1.200 δραχμές πληρωθέντων από τον Δήμο Κρανιδίου.²⁵

Στις 28 Μαΐου 1912 με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Κρανιδίου τοποθετείται στο Σχολείο ο διδάσκαλος «Β' τάξεως» Γεώργιος Κηπουρός.

Στις 22 Σεπτεμβρίου 1913 παίρνει απόσπαση από το Α'3/τάξιο Θηλέων Κρανιδίου στο «κοινόν-μικτόν» Σχολείο Πορτοχελίου η διδασκάλισσα Μαρία Φωστίνη. Αυτή υπηρετεί ολόκληρο το σχολικό έτος 1913 – 1914, αφού η διδασκάλισσα Ευτυχία Καστίνη, «Β' τάξεως», που τοποθετήθηκε στο Σχολείο με την υπ'αριθμ.110/18 Ιανουαρίου 1914 πράξη της Νομαρχίας, απεβίωσε.

Τα έπιπλα και όργανα διδασκαλίας μέχρι τότε ήσαν:

- ✓ Έξι (6) θρανία
- ✓ Ένας (1) μαυροπίναξ
- ✓ Έξι (6) χάρται

Σύμφωνα με το πρακτικό 2 - πράξη 11 της 25^{ης} Αυγούστου 1914 του Εποπτικού Συμβουλίου, γίνεται αποδεκτή η αίτηση της διδασκάλισσας Χριστίνας Ορφανουδάκη για τον διορισμό της με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς στην κενή θέση του Δημοτικού Σχολείου Πορτοχελίου και τοποθετείται σ' αυτό με το υπ' αριθμ. 3 πρακτικό - πράξη 3 της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1914.

Ωστόσο, επειδή δεν αποδέχτηκε τελικά τον διορισμό, ο επιθεωρητής προτείνει να διοριστεί στο Σχολείο ο υποδιδάσκαλος Θεοχάρης

²⁵ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες...», Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

Γλαστρής «ως έχων πάντα τα υπό του νόμου απαιτούμενα προσόντα όστις υπέβαλε και σχετικήν αίτησιν περί διορισμού του».

Έτσι ο Θεοχάρης Γλαστρής υποδιδάσκαλος «Α' τάξεως» και εμβληματική φυσιογνωμία των μονοταξίων σχολείων της Ερμιονίδας, διορίστηκε με την υπ' αριθμ. 13228/26 Σεπτεμβρίου 1914 διδάσκαλος στο Σχολείο του Πορτοχελίου, όπου παρέμεινε μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς 1917 – 1918, οπότε και μετατέθηκε με το υπ' αριθμ. 31623/18 Αυγούστου 1918 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας στο Δημοτικό Σχολείο Κοιλιάδας.

Τα επόμενα χρόνια υπηρέτησαν στο Σχολείο του Πορτοχελίου οι εξής διδάσκαλοι:

- Παναγιώτης Βασιλαρόπουλος (1918 - 1919)
- Ματίνα Γ. Καλοσκάμπη (1919 - 1920 και 1920 - 1921)
- Π. Σ. Μαγείρου (1922 - 1923)
- Γεώργιος Μανέτας (1924 - 1931;).

Από τον Γενικό έλεγχο του Σχολείου (1914 - 1926), που εντοπίσαμε στα αρχεία του Νομού Αργολίδας, παρουσιάζουμε στη συνέχεια τις εγγραφές των μαθητών.

➤ Σχολικό έτος 1914 - 1915

Σύνολο μαθητών τριάντα τρεις (33).

Ημερομηνία λήξης

21 Ιουνίου 1915

Ο διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

➤ Σχολικό έτος 1915-1916

Μαθητές: Α' είκοσι οκτώ (28), Β' είκοσι ένας (21), Γ' δεκαοκτώ (18), Δ' εννέα (9). Σύνολο εβδομήντα έξι (76).

Ημερομηνία λήξης

14 Ιουνίου 1916

Ο διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

➤ Σχολικό έτος 1916 - 1917

Σύνολο μαθητών εβδομήντα επτά (77).

Ημερομηνία λήξης

11 Μαΐου 1917

Ο διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

➤ Σχολικό έτος 1917 - 1918

Σύνολο μαθητών εξήντα πέντε (65).

Ημερομηνία λήξης

4 Ιουνίου 1918

Ο διδάσκαλος

Θεοχ. Γλαστρής

➤ Σχολικό έτος 1918-1919

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' έντεκα (11) αγόρια, εννέα (9) κορίτσια, Β' πέντε (5) αγόρια, εννέα (9) κορίτσια, Γ' επτά (7) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια, Δ' έντεκα (11) αγόρια, τρία (3) κορίτσια. Σύνολο αγόρια τριάντα τέσσερα (34), κορίτσια είκοσι πέντε (25). Σύνολο μαθητών πενήντα εννέα (59)

Ημερομηνία λήξης

17 Ιουνίου 1919

Ο διδάσκαλος

Παναγ. Βασιλαρόπουλος

➤ Σχολικό έτος 1919 - 1920

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' δεκαέξι (16) αγόρια, δεκατρία (13) κορίτσια, Β' τέσσερα (4) αγόρια, οκτώ (8) κορίτσια, Γ' εννέα (9) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Δ' δέκα (10) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια. Σύνολο αγόρια τριάντα εννέα (39), κορίτσια τριάντα δύο (32). Σύνολο μαθητών εβδομήντα ένας (71).

Ημερομηνία λήξης

22 Ιουνίου 1920

Η διδασκάλισσα

Γ. Καλοσκάμπη

➤ Σχολικό έτος 1920 - 1921

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' δεκαοκτώ (18) αγόρια, δεκαπέντε (15) κορίτσια, Β' πέντε (5) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Γ' έξι (6) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Δ' εννέα (9) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια. Σύνολο αγόρια τριάντα οκτώ (38), κορίτσια τριάντα τρία (33). Σύνολο μαθητών εβδομήντα ένας (71).

Ημερομηνία λήξης

23 Ιουνίου 1921

Η διδασκάλισσα

Γ. Καλοσκάμπη

➤ Σχολικό έτος 1921 - 1922

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' δεκαέξι (16) αγόρια, δεκαεννέα (19) κορίτσια, Β' δεκατρία (13) αγόρια, εννέα (9) κορίτσια, Γ' οκτώ (8) αγόρια, έξι (6) κορίτσια, Δ' τέσσερα (4) αγόρια, πέντε (5) κορίτσια. Σύνολο αγόρια σαράντα ένα (41), κορίτσια τριάντα εννέα (39). Σύνολο μαθητών ογδόντα (80).

Ημερομηνία λήξης

23 Ιουνίου 1922

Η διδασκάλισσα

Γ. Καλοσκάμπη

Είναι η πρώτη σχολική χρονιά όπου ο αριθμός των μαθητών του Σχολείου αγγίζει τους ογδόντα (80).

➤ Σχολικό έτος 1922 - 1923

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' δεκαπέντε (15) αγόρια, δεκατρία (13) κορίτσια, Β' δέκα (10) αγόρια, δέκα (10) κορίτσια, Γ' έντεκα (11) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Δ' τέσσερα (4) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια, Σύνολο αγόρια σαράντα (40), κορίτσια τριάντα τέσσερα (34). Σύνολο μαθητών εβδομήντα τέσσερις (74).

Ημερομηνία λήξης

18 Ιουνίου 1923

Η διδασκάλισσα

Π. Σ. Μαγείρου

➤ Σχολικό έτος 1923 - 1924

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' είκοσι έξι (26), Β' δεκαέξι (16), Γ' είκοσι τρεις (23), Δ' τρεις (3) Ε' δύο (2) αγόρια, ένα (1) κορίτσι. Σύνολο μαθητών εβδομήντα ένας (71).

Τη χρονιά αυτή λειτούργησε για πρώτη φορά Ε' τάξη. Από τους μαθητές (4+4) της Δ' τάξης της προηγούμενης χρονιάς γράφτηκαν στην Ε' μόνο τρεις (3) (2 αγόρια και 1 κορίτσι).

Επίσης στον Γενικό Έλεγχο δεν υπάρχει ημερομηνία λήξης του έτους ούτε υπογραφή διδασκάλου.

➤ Σχολικό έτος 1924 - 1925

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' είκοσι τρία (23) αγόρια, δεκατέσσερα (14) κορίτσια, Β' οκτώ (8) αγόρια, τέσσερα (4) κορίτσια, Γ' έντεκα (11) αγόρια, δέκα (10) κορίτσια, Δ' δέκα (10) αγόρια, δύο (2) κορίτσια. Σύνολο αγόρια πενήντα δύο (52), κορίτσια τριάντα (30). Σύνολο μαθητών ογδόντα δύο (82).

Ημερομηνία λήξης

15 Ιουνίου 1925

Ο διδάσκαλος

Γεώργιος Μανέτας

Στον ήδη αναφερθέντα πίνακα της 29^{ης} Δεκεμβρίου 1924 των σχολείων της εκπαιδευτικής περιφέρειας Αργολίδος για το σχολικό έτος 1924 - 1925 αναγράφεται ότι το Σχολείο Πορτοχελίου με αυξ. αρ. 90 είναι μονοτάξιο (μικτό), με ογδόντα ένα (81) μαθητές, πενήντα ένα (51) αγόρια και τριάντα (30) κορίτσια.

➤ Σχολικό έτος 1925 - 1926

Μαθητές κατά τάξη και φύλο: Α' οκτώ (8) αγόρια, δεκατρία (13) κορίτσια, Β' δεκαεπτά (17) αγόρια, επτά (7) κορίτσια, Γ' δέκα (10) αγόρια, έξι (6) κορίτσια, Δ' επτά (7) αγόρια, δέκα (10) κορίτσια. Σύνολο αγόρια σαράντα δύο (42), κορίτσια τριάντα έξι (36). Σύνολο μαθητών εβδομήντα οκτώ (78).

Ημερομηνία λήξης

21 Ιουνίου 1926

Ο διδάσκαλος

Γεώργιος Μανέτας

Από τις 15 Απριλίου 1913 το Σχολείο στεγαζόταν στην ιδιωτική οικία του Ιωάννη Ρομπότη με ενοίκιο 25 δραχμές τον μήνα.

Μια πληροφορία επιπλέον έχουμε από το ημερολόγιο περιοδείας για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο του επιθεωρητή Δημητρίου Μαυροκέφαλου. Αυτός, σύμφωνα με το πρακτικό του Εποπτικού Συμβουλίου της 6^{ης} Σεπτεμβρίου 1914, επισκέφθηκε το Πορτοχέλι, επιθεώρησε το οίκημα που θα χρησιμοποιείτο ως διδακτήριο τη νέα χρονιά και κανόνισε το μίσθωμά του.

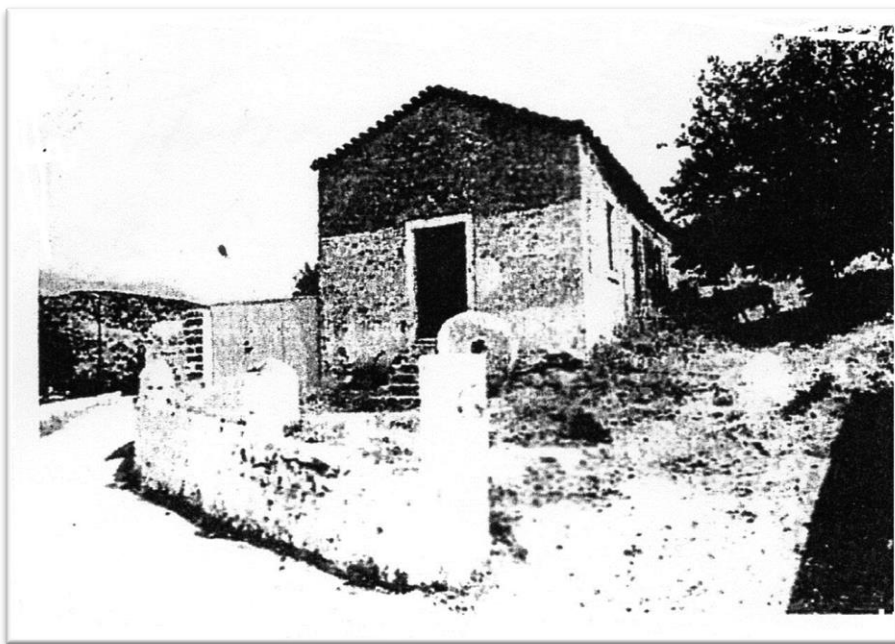
Δημοτικό Σχολείο Φούρνων (1850; – 1908)

Την πρώτη γραπτή μαρτυρία ²⁶ για την ανάγκη σύστασης αλληλοδιδακτικού σχολείου στους Φούρνους την έχουμε από τον προσωρινό αστυνόμο Κρανιδίου και Κάτω Ναχαγιέ Γεώργιο Κλήρη στο υπ' αριθμ. 1152/2 Ιουλίου 1830 έγγραφό του προς τον Διοικητή των Επαρχιών Ναυπλίας, Άργους και Κάτω Ναχαγιέ. Στην τελευταία παράγραφο του εγγράφου ο Αστυνόμος Γεώργιος Κλήρης αναφέρει ότι: «Εἰς Τροιζήνα καὶ Φούρνους μήτε οἱ ἐγκάτοικοι ἰκανότητα καὶ τρόπον ἔχουν εἰς τὸ νὰ κτισθῶσι τοιαῦτα σχολεῖα, διότι εἶναι δυστυχεῖς, μήτε καὶ εἶναι ἀναγκαῖα, διότι ἡ Τροιζήνα ἔχει πολλὰ παραπλήσια τοῦ Πόρου, οἱ Φούρνοι πάλιν ἔχουν ὡσαύτως τὸ Δίδυμον. Αὐταὶ εἶναι αἱ πληροφορίες καὶ ...νὰ χρησιμεύουσιν ὅπου ἀπαιτοῦνται».

Στη συνέχεια υποβάλλει τον ονομαστικό κατάλογο «πῶν μαθητευομένων» της Σχολῆς Διδύμου με ημερομηνία 30 Ιουνίου 1830. Σε σύνολο σαράντα (40) μαθητῶν τρεῖς (3) ἦσαν ἀπὸ τοὺς Φούρνους:

α/α	Ονοματεπώνυμο	Ηλικία	Πρόοδος
1	Αναγνώστης Σταύρου	15	Μέτριος
2	Γεώργιος Αναγνώστου	9	Αρχάριος
3	Γκίκας Θέρας	11	Αρχάριος

²⁶ Απόστολος Δασκαλάκης, «Η παιδεία κατά τον Αγώνα και επί Καποδίστρια», Τόμος Β', Αθήνα.

Στη φωτογραφία εικονίζεται κτήριο στους Φούρνους στο οποίο, όπως αναφέρεται, στεγαζόταν το Δημοτικό Σχολείο του χωριού από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα (1850). Ωστόσο, περισσότερες πληροφορίες για τη σύσταση και λειτουργία εκείνου του Αλληλοδιδασκτικού Σχολείου δεν υπάρχουν.

Οι πρώτες πληροφορίες που έχουμε προέρχονται από τον τριμηνιαίο έλεγχο «Περί της καταστάσεως του εν Φούρνοις Δημοτικού Σχολείου Αρρένων του Δήμου Κρανιδίου» του έτους 1870²⁷. Σύμφωνα με το έγγραφο αυτό, το Σχολείο των Φούρνων ήταν ένα από τα τρία Αλληλοδιδασκτικά Σχολεία που λειτουργούσαν στον Δήμο Κρανιδίου. Τ' άλλα δύο ήσαν τα σχολεία Αρρένων και Θηλέων της πόλης του Κρανιδίου. Το χωριό έχει 327 κατοίκους και το

²⁷ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Γ', «Σύστασις δημοτικών σχολείων επαρχίας Σπετσών και Ερμιονίδος», Θ.182, Κυτ.199/Υλικό αταξινόμητο.

Σχολείο είναι «δημοσυντήρητον». Το διδακτήριο που χτίστηκε από τους κατοίκους, μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 60 μαθητές. Η κατάστασή του είναι καλή όπως και το υπόλοιπο υλικό του Σχολείου. Ο δημοδιδάσκαλος ονομάζεται Γεώργιος Ν. Κτενιάδης. είναι τριτοβάθμιος και διδάχθηκε σε ένα από τα ιδιωτικά σχολεία της Κρήτης. Ο μηνιαίος μισθός του ανέρχεται στις 60 δραχμές, μισθοδοτείται από το Δημοτικό Ταμείο αλλά και οι μαθητές συνεισφέρουν για τα δίδακτρα τους 7 δραχμές ετησίως ο καθένας. Οι μαθητές που φοιτούν τακτικά κάθε μήνα κατά μέσο όρο είναι 20, οι 7 ανήκουν στο συνδιδασκτικό τμήμα, ενώ αυτοί που ενεγράφησαν κατά τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο, Δεκέμβριο είναι 33, 25 και 25 αντίστοιχα. Άπαντες οι μαθητές είναι «εύτακτοι και ευπειθείς» και το Σχολείο «λαμβάνει τα νόμιμα μέτρα κατά των ατάκτως φοιτούντων». Η επιθεωρητική επιτροπή που έχει συσταθεί με πρόταση του Δημάρχου Κρανιδίου Πέτρου Γουζούαση και την αποτελούν οι: Ιωάννης Α. Γεωργίου, Βασίλειος Πετρίδης και ο ιερέας Γεώργιος Παπαπαναγιώτου επιθεώρησε το Σχολείο στις 6 Ιουλίου 1870.

Από έγγραφο που συνέταξε η «επιθεωρητική επιτροπή του εν τω χωρίω Φούρνων Δημοτικού Σχολείου» τον Ιανουάριο του 1871, πληροφορούμεθα ότι:

- ✓ Το διδακτήριο χρειάζεται επισκευή του πατώματος, της έδρας του δημοδιδασκάλου καθώς και αγορά βιβλίων κ.λπ.
- ✓ Οι μαθητές που φοιτούν στο Σχολείο είναι 45.
- ✓ Δημοδιδάσκαλος παραμένει ο ίδιος, εκπλήρωσε «καλώς και επιμελώς τα χρέη του», ενώ δεν εξέφρασε κανένα παράπονο.

Για πρώτη φορά, σημειώνουμε, καταγράφεται σε έκθεση επιτροπής το ενδιαφέρον των μελών της για τις δυσκολίες και τα παράπονα του

δημοδιδασκάλου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει εκτός από την προοδευτική και ευγενική στάση των μελών της επιτροπής και των κατοίκων του χωριού - ασυνήθιστη για εκείνη την εποχή- και την αναγνώριση της σπουδαιότητας και της αξίας του εκπαιδευτικού έργου.

Με το υπ' αρ. 3/15 Οκτωβρίου 1875 έγγραφό του «προς το Υπουργείον Δημοσίας Εκπαιδύσεως» ο Σχολάρχης του Ελληνικού Σχολείου Κρανιδίου Ν. Ι. Σακελλαρίου αναφέρει ως απολυθέντα από το Δημοτικό Σχολείο Φούρνων και επιτυχόντα στις εισαγωγικές εξετάσεις του Ελληνικού Σχολείου Κρανιδίου τον μαθητή Κυριάκο Νικ. Καπράνη. Το σχολικό έτος 1876 - 1877 στο Σχολείο φοιτούν 28 μαθητές.²⁸

Σύμφωνα με έγγραφο της 7^{ης} Αυγούστου 1877 του διδασκάλου Γεωργίου Ν. Κτενιάδη τα αποτελέσματα των εξετάσεων του Σχολείου ήσαν:

Εξετάσθησαν 19, απολύθηκαν 2 και αρίστευσαν 2. Δηλαδή, δεν προσήλθαν σ' αυτές 9 μαθητές. Την επιτροπή των εξετάσεων αποτελούσαν οι:

- Γεώργιος Παπαπαναγιώτου, ιερέας
- Ιωάννης Παπαγεωργίου
- Πέτρος Ιωαν. Εμμανουήλ
- Ιωάννης Α. Γεωργίου

²⁸Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Γ', «Εξετάσεις δημοτικών σχολείων επαρχίας Σπετσών και Ερμιονίδος», Κυτ.225/Υλικό αταξινόμητο.

Το μεθεπόμενο σχολικό έτος 1878 - 1879 φοιτούν πάλι 28 μαθητές. Εξετάσθησαν 23, αρίστευσαν 2, αποφοίτησαν 2. Δεν προσήλθαν 5 μαθητές. Το έγγραφο των εξετάσεων με ημερομηνία 6 Αυγούστου 1879 υπογράφουν οι:

Ιωάννης Α. Γεωργίου, Ιωάννης Παπαγεωργίου, Γεώργιος Γεωργίου, Αδριανός Δ. Μπίμπας και Γεώργιος Παπαπαναγιώτου, ιερέας, που αποτελούν την εξεταστική επιτροπή.

Για τη δεκαετία του 1880 βρέθηκαν οι παρακάτω ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Στον πίνακα που συνέταξε ο Γραμματέας του Επαρχείου Σπετσών και Ερμιονίδος Α. Αθανασιάδης στις 7 Δεκεμβρίου 1884 μεταξύ των 10 υπαρχόντων Δημοτικών Σχολείων της επαρχίας Σπετσών και Ερμιονίδος αναφέρεται και το Δημοτικό Σχολείο Φούρνων «που οποίου είναι άγνωστο το έτος ιδρύσεώς του». Με βάση τον πίνακα αυτό οι Φούρνοι είναι το τέταρτο χωριό της επαρχίας Ερμιονίδας, στην οποία συστάθηκε σχολείο.

Με το υπ' αρ. Φ.Ε.Κ. 227/31 Αυγούστου 1885 μετατίθεται «από το εν Διδύμοις σχολείο αρρένων» στο Δημοτικό Σχολείο Φούρνων ο Γεώργιος Κτενιάδης σύμφωνα με την υπ' αρ. 10736/31 Αυγούστου 1885 πράξη του Υπουργού Παιδείας και με μηνιαίο μισθό 80 δραχμές.²⁹

²⁹ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Γ', «Μεταθέσεις», Κυτ.168/Υλικό αταξινόμητο. Με την ίδια Υπουργική Πράξη που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 227/31 Αυγούστου 1885 πραγματοποιήθηκε ένας πολύ μεγάλος αριθμός μεταθέσεων.

Το 1888 επιθεωρεί το Σχολείο ο Νομαρχιακός δημοδιδάσκαλος Ναυπλίου Θεόδωρος Ν. Λύρας. Στην έκθεση που υπέβαλε την 1 Αυγούστου 1888 στο Υπουργείο αναφέρει τα εξής:

«Το ως Σχολείον χρησιμεύον οίκημα είναι δημοτικόν, ευρίσκεται εις το άκρον του χωρίου εις θέσιν κατάλληλον, είναι ευάερον και ευήλιον κτήριον. Έχει όμως ανάγκην εσωτερικού χρωματισμού. Θρανία είναι αρκετά και στέρεα, τα παράθυρα του Σχολείου δεν έχουσιν υάλους· χρήζει γεωγραφικών πινάκων, (εις μόνον υπήρχεν της Ελλάδος, μικρός, και τούτον είχε κατασκευάσει ο διδάσκαλος) εικόνων Ιεράς Ιστορίας, Ζωολογίας και οργάνων φυσικής· μαυροπινάκων ενός μόνου υπάρχοντος. Μαθηταί εν αυτή φοιτώντες εισί 30. Μαθητολόγιον, καταλόγους προσκλήσεως, προγράμματα εύρον εν πλήρει τάξει. Εκ των εξετάσεων των μαθητών ας έκαμα επείσθην ότι η πρόοδος υπήρξε καλλίστη, ο δε διδάσκαλος του Σχολείου Γεώργιος Ν. Κτενιάδης τριτοβάθμιος κατέχει γνώσεις και παιδευτικός ικανότητας ανωτέρας του βαθμού του. Όθεν συνιστώ τούτον τω Σ^ω Υπουργείω ως ένα των καλλίστων διδασκάλων. Ο διδάσκαλος μοι παρεπονέθη δια το πλήθος των απουσιών των μαθητών. Πολλοί διαρκούντων του Σχολικού έτους απουσιάζουν επί 2 μήνες εις τας γεωργικάς εργασίας και επανέρχονται εις το Σχολείον. Προς δε μοί είπον και εγώ παρετήρησα τούτο ότι δυσκόλως εννοούν τα διδασκόμενα καθόσον είναι αλβανόγλωσσοι και εν τω οίκω ταύτην και μόνην την Αλβανικήν ομιλούσιν. Ο δε διδάσκαλος κατοικεί εκτός της Σχολής».³⁰

³⁰ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Επιθεωρήσεις Δημοτικών Σχολείων Αργολίδος», Θ.182, Κυτ.191/Υλικό αταξινόμητο.

Θεωρούμε πως η παραπάνω έκθεση δίνει πλήρη εικόνα της λειτουργίας του Σχολείου, των αναγκών του, της προόδου των μαθητών, της ποιότητας του διδασκάλου αλλά και επιμέρους στοιχείων της κοινωνικής ζωής των κατοίκων του χωριού. Ο δημοδιδάσκαλος Γ. Ν. Κτενιάδης εργαζόμενος για αρκετά χρόνια στο ίδιο Σχολείο είχε αντιληφθεί τις δυσκολίες και τις ανάγκες των μαθητών, όπως και της μικρής κοινωνίας του χωριού και ανάλογα είχε κατορθώσει να προσαρμόσει τη διδασκαλία του. Να σημειώσουμε, ωστόσο, πως τα προβλήματα στη γλώσσα, καθώς οι κάτοικοι μιλούσαν «π' αρβανίτικα», τα είχε επισημάνει και ο Ελληνοδιδάσκαλος του Ελληνικού Σχολείου Κρανιδίου Παναγιώτης Αγαθοκλής πριν από 20 χρόνια αλλά και ο Ιωάννης Μεγαρέυς (1905) για το Σχολείο Θηλέων των Διδύμων.³¹

Με την υπ' αριθμ. 10780 πράξη, 12669/19 Σεπτεμβρίου 1889 του Υπουργού που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 239/20 Σεπτεμβρίου 1889, ο Διονύσιος Βαλασσόπουλος «μετατίθεται εις το αργούν εν Φούρνοις Δημοτικόν Σχολείον» από το αντίστοιχο του Άνω Συνοικισμού Τρικάλων Κορινθίας. Στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. 3064/9 Μαρτίου 1890 πράξη του Υπουργού που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 57/6 Μαρτίου 1890 μετατίθεται από το Δημοτικό Σχολείο Φούρνων στο Δημοτικό Σχολείο Λυγουριού με μηνιαίο μισθό 100 δραχμών και τον επόμενο χρόνο στον Τζαφέραγα (σημερινή Ασίνη) του Δήμου Ναυπλίου με την υπ' αριθμ. 6211/4 Απριλίου 1891 υπουργική πράξη δημοσιευμένη στο Φ.Ε.Κ. 92/1 Απριλίου 1891.

³¹Γιάννης Μ. Σπετσιώτης - Τζένη Δ. Ντεστάκου, «Η εκπαίδευση των κοριτσιών στα Δίδυμα (1830-1930)», Αθήνα, 2019.

Με το υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 241/31 Αυγούστου 1891 τοποθετείται στο Σχολείο η Αμαλία Πανταζοπούλου (σε άλλα έγγραφα αναφέρεται ως Πηνελόπη) με μετάθεση από το Δερβένι Κορινθίας. Φαίνεται, όμως, ότι η ανωτέρω δημοδιδασκάλισσα δεν παρουσιάστηκε στη θέση της, γι' αυτό 2 μήνες αργότερα με την υπ' αριθμ. 22387/4 Νοεμβρίου 1891 υπουργική πράξη που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 310/6 Νοεμβρίου 1891, απολύθηκε από την υπηρεσία «ως μη μεταβάσα εις την θέσιν της εις ην μετετέθη δια της υπ' αριθμ. 16400 ημετέρας πράξεως δημοσιευθείσης εις το υπ' αριθμ. 242 Φ.Ε.Κ.».

Το 1895 ψηφίζεται ο νόμος Β' ΤΜΘ (2349), όπως έχουμε προαναφέρει, ο οποίος ρυθμίζει και τη σύσταση των Σχολείων της Στοιχειώδους Εκπαίδευσης. Στους Φούρνους, καθώς φαίνεται από την Ε' Πράξη του Εποπτικού Συμβουλίου Νομού Αργολιδοκορινθίας 2-4 Σεπτεμβρίου 1896, ιδρύθηκε αρχικά Γραμματοσχολείο. Επειδή, όμως, «εις το εν Φούρνοις Γραμματοσχολείον φοιτών υπέρ τους 40 μαθητάς το Εποπτικόν Συμβούλιον απεφάσισεν να απολυθεί ο απάιδευτος και αμέθοδος γραμματοδιδάσκαλος Γ. Παπαγεωργίου ως ανεπαρκής δια το πολυπληθές τούτο σχολείον». Προτείνει δε να διοριστεί τριτοβάθμιος δημοδιδάσκαλος ή γραμματιστής με μισθό 75 δραχμές τον μήνα.

«Διότι δια το πολυπληθές των μαθητών και τη φιλομουσίαν των κατοίκων αι προτεινόμεναι 45 δραχμαί είναι ανεπαρκείς και αμείβονται οι απόφοιτοι των Ελληνικών Σχολείων». Έτσι με την υπ' αριθμ. 9624/18 Νοεμβρίου 1896 πράξη του Νομάρχη Αργολίδας και εισήγηση του Εποπτικού Συμβουλίου διορίστηκε ο γραμματιστής (Γ' τάξεως) Θεοχάρης Γλαστρής στο Γραμματοσχολείο των Φούρνων με μηνιαίο μισθό 55 δραχμών.

Το 1898 το Σχολείο είχε 60 μαθητές. Για τον λόγο αυτό το Εποπτικό Συμβούλιο με την ΙΗ' πράξη του στις 28 Σεπτεμβρίου 1898 πρότεινε να προαχθεί το Γραμματοσχολείο Φούρνων σε «Κοινόν Δημοτικών Σχολείον».

Στο υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 223/21 Δεκεμβρίου 1898 - τ. Α' δημοσιεύεται η προαγωγή «εις Δημοτικών Σχολείον του εν Φούρνοις Κρανιδίου Γραμματοσχολείου». Δημοδιδάσκαλος δε του Σχολείου παρέμεινε ο Θεοχάρης Γλαστρής. Στη ΝΒ'/11 Οκτωβρίου 1901 πράξη του το Εποπτικό Συμβούλιο ανέφερε τα εξής: «Επειδή το Σχολείο των Φούρνων έχει προαχθεί σε μονοτάξιον Δημοτικών το Συμβούλιον απεφάσισε να μετατεθεί στο Σχολείον της Κοιλιάδος ο Θεοχάρης Γλαστρής γραμματιστής από το Σχολείον των Φούρνων, όπου υπηρετούσε».

Με τη Νγ/19 Νοεμβρίου 1901 πράξη το Εποπτικό Συμβούλιο ορίζει τον βαθμό του νέου δημοδιδασκάλου Γεωργίου Πέτρου (Β' τάξεως) με πρώτο διορισμό στο Δημοτικό Σχολείο Φούρνων από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κρανιδίου. Ο Γ. Πέτρου ανέλαβε υπηρεσία στις 4 Δεκεμβρίου 1901.³²

Τον επόμενο χρόνο το Εποπτικό συμβούλιο με την πράξη της 11^{ης} Νοεμβρίου 1902 §8 επιβάλλει στον δημοδιδάσκαλο Γ. Πέτρου «πρόστιμον 20 δραχμών συμφώνως με το άρθρο 32 του Νόμου Β'ΤΜΘ και κατατιθεμένου εις το αρμόδιον επαρχιακόν ταμείον, διότι δεν ηργάσθη από 15^{ης} Απριλίου έως τέλος του μηνός. Οι δε λόγοι τους οποίους ανέφερεν εις την από 28 Σεπτεμβρίου απολογία δεν ευσταθούν».

³² Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', Θ.182, Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

Σύμφωνα εξάλλου με τον πίνακα προσωπικού της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αργολίδος με ημερομηνία 31 Αυγούστου 1903 στο Σχολείο των Φούρνων υπηρετεί ο δευτεροβάθμιος διδάσκαλος Γεώργιος Πέτρου, που αμείβεται με το ποσό των 120 δραχμών τον μήνα. Ο δημοδιδάσκαλος Γ. Πέτρου υπηρετώντας στο Δημοτικό Σχολείο Φούρνων και τον επόμενο χρόνο απασχόλησε το Εποπτικό Συμβούλιο. Στην υπ' αριθμ. Ξε/6 Οκτωβρίου 1903 §12 πράξη αναφέρεται ότι: «Κατόπιν της από 25 Απριλίου καταγγελίας πολλών κατοίκων του χωρίου ούτος φέρεται απρεπώς... εισερχόμενος εις οينوπωλεία και παρέχων οκνηρόν εις καταχρήσεις παράδειγμα». Το Εποπτικό Συμβούλιο επιφυλάχθηκε να επανεξετάσει τις ως άνω καταγγελίες.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το παρακάτω γεγονός. Στο Φ.Ε.Κ. προαγωγής του Γραμματοσχολείου των Φούρνων σε Δημοτικό Σχολείο δεν αναφέρθηκε η λέξη «κοινόν», με αποτέλεσμα το Σχολείο να θεωρείται «πλήρες». Στο υπ' αριθμ. 124/12 Σεπτεμβρίου 1905 έγγραφο του επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας Ιωάννη Μεγαρέα προς το Υπουργείο Παιδείας με θέμα πρόταση υποβιβασμού πλήρων σχολείων σε κοινά, ο επιθεωρητής προτείνει, για μια ακόμη φορά, να υποβιβασθεί το Σχολείο των Φούρνων από πλήρες (αρρένων) «εις κοινόν», τονίζοντας ότι: «Και άλλοτε η υπ' εμέ υπηρεσία είχαν υποδείξει ως αναγκαίον διότι δεν υπάρχει ο απαιτούμενος αριθμός μαθητών». Όπως αναφέρεται στο έγγραφο το Σχολείο είχε τότε 42 μαθητές.³³

³³ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Δημοτική εκπαίδευση Αργολιδοκορινθίας», Θ.205, Κυτ.1/Υλικό αταξινόμητο.

Για τους ίδιους λόγους προς υποβιβασμό προτείνεται και το Δημοτικό Σχολείο του Αγίου Νικολάου Αλέας.

Στον πίνακα των σχολείων με ημερομηνία 2 Νοεμβρίου 1906 με αυξ. αρ. 35 το Σχολείο των Φούρνων αναφέρεται ως «πλήρες μονοτάξιο» με την παρατήρηση ότι έγινε πρόταση για υποβιβασμό. Το Σχολείο είχε 53 μαθητές, 34 αγόρια και 19 κορίτσια. Ο υποβιβασμός του Σχολείου σε «κοινόν» έγινε με το υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 414/16 Ιανουαρίου 1907.

Στον πίνακα της 21^{ης} Νοεμβρίου 1911, όπου αναγράφεται η ετήσια δαπάνη για κάθε Δημοτικό Σχολείο, στο μονοτάξιο των Φούρνων ο διδάσκαλος λαμβάνει μηνιαίο μισθό 85 δραχμές και η ετήσια δαπάνη ανέρχεται στις 1.020 δραχμές (85 χ12). Άλλα έξοδα για το Σχολείο δεν αναφέρονται. Μπορούμε, ωστόσο, να υποθέσουμε ότι το Σχολείο των Φούρνων από το έτος εκείνο απέκτησε το δικό του διδακτήριο. Εντύπωση προκαλεί επίσης το γεγονός ότι δεν αναφέρεται καμία δαπάνη για γραφική ύλη.³⁴

Από την αρχή του σχολικού έτους 1913 - 1914 μετά την υποβολή της παραίτησης του Θεοχάρη Γλαστήρη στις 30 Σεπτεμβρίου 1913 στο Σχολείο δεν τοποθετήθηκε δημοδιδάσκαλος με αποτέλεσμα αυτό να μην λειτουργεί.

Στις 18 Δεκεμβρίου 1913 ο επιθεωρητής των Σχολείων έστειλε σχετικό τηλεγράφημα προς το Υπουργείο Παιδείας τονίζοντας ότι «*ότι από διμήνου και πλέον παραμένει κενή εις το κοινόν Δημοτικόν Σχολείον*

³⁴Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες δαπανών...», Κυτ.2/Υλικό αταξινόμητο.

Φούρνων η θέσις του Δημοδιδασκάλου». ³⁵ Στη συνέχεια τοποθετήθηκε στο Σχολείο από το Υπουργείο Παιδείας (αρ. πρ. 29837/3 Ιανουαρίου 1914) η δημοδιδασκάλισσα Αικατερίνη Ρουμπή, με βαθμό «Β' τάξεως».

Στον ήδη αναφερθέντα πίνακα για τα προηγούμενα σχολεία που περιλαμβάνει τον αριθμό των εγγεγραμμένων μαθητών και μαθητριών των 115 σχολείων της εκπαιδευτικής περιφέρειας Αργολίδος κατά το σχολικό έτος 1924 - 1925 με ημερομηνία «εν Ναυπλῳ τη 29^η Δεκεμβρίου 1924», στο Σχολείο των Φούρνων με αυξ. αριθμ. 89 φοιτούν 53 μαθητές, 32 αγόρια και 21 κορίτσια. ³⁶ Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι και κατά την τρίτη 10/ετία του 20^{ου} αιώνα ο αριθμός των μαθητών του Σχολείου ήταν ο ίδιος με τις αρχές του αιώνα.

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε συνοπτική εικόνα λειτουργίας του Μονοτάξιου Δημοτικού Σχολείου Φούρνων του Δήμου Κρανιδίου.³⁷

Γενικά στοιχεία

- ✓ Χωρίο Φούρνοι, κάτοικοι Περιφέρειας: διακόσιοι εξήντα εννέα (269)
- ✓ Είδος σχολείου: Μονοτάξιο, αρρένων-μικτό «κοινόν» μετά τον υποβιβασμό Φ.Ε.Κ. 414/16 Ιανουαρίου 1907.

³⁵ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Αργούντα Δημοτικά Σχολεία, κενές θέσεις», Θ.182./Υλικό αταξινόμητο.

³⁶ Γ.Α.Κ. - Υ.Ε.Δ.Ε. Δ', «Πίνακες δαπανών...», Κυτ.13/Υλικό αταξινόμητο.

³⁷ Γ.Α.Κ. Νομού Αργολίδος, «Μητρώον του προσωπικού του Νομού Αργολίδος...(12.1)».

✓ Μαθητές (4 σχολικών ετών).

➤ Σχολικό έτος 1904 - 1905

Εγγραφέντες: Α' τριάντα επτά (37), Β' οκτώ (8), Γ' εννέα (9), Δ' εννέα (9). Σύνολο εξήντα τρεις (63).

Φοιτήσαντες: Α' τριάντα πέντε (35), Β' επτά (7), Γ' έξι (6), Δ' πέντε (5). Σύνολο πενήντα τρεις (53).

Αναλογία προς τους κατοίκους 21,56%

Παρατηρείται μεγάλος αριθμός εγγραφών στην Α' τάξη, ο οποίος μειώνεται αισθητά στις επόμενες.

➤ Σχολικό έτος 1905 - 1906

Φοιτούντες: Α' είκοσι έξι (26), Β' εννέα (9), Γ' εννέα (9), Δ' επτά (7), Ε' ένας (1), ΣΤ' ένας (1). Σύνολο πενήντα τρεις (53).

Εξετασθέντες: Α' τριάντα (30), Β' εννέα (9), Γ' εννέα (9), Δ' επτά (7). Σύνολο πενήντα πέντε (55).

Την παραπάνω σχολική χρονιά λειτούργησαν στο σχολείο Ε' και ΣΤ' τάξεις.

➤ Σχολικό έτος 1906 - 1907

Φοιτούντες: Α' τριάντα δύο (32), Β' έντεκα (11), Γ' επτά (7), Δ' δέκα (10). Σύνολο εξήντα (60).

Εξετασθέντες: Α' είκοσι εννέα (29), Β' δέκα πέντε (15), Γ' πέντε (5), Δ' εννέα (9). Σύνολο πενήντα οκτώ (58).

➤ Σχολικό έτος 1907 - 1908

Εγγραφέντες: Α' είκοσι δύο (22), Β' είκοσι (20), Γ' δεκατρείς (13), Δ' τέσσερις (4). Σύνολο πενήντα εννέα (59).

Εξετασθέντες: Α' δεκαεννέα (19), Β' δεκαεπτά (17), Γ' έντεκα (11), Δ' τέσσερις (4). Σύνολο πενήντα ένας (51).

Κατά το έτος αυτό εμφανίζεται αρκετά μεγάλος ο αριθμός των μαθητών της Β' τάξης.

Το Σχολείο στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και μέχρι την 1^η Νοεμβρίου 1904 στεγαζόταν στο μισθωμένο κτήριο του Δημητρίου Αποστόλου με μίσθωμα 20 δραχμές τον μήνα. Η μίσθωση αυτή φαίνεται να επεκτάθηκε μέχρι το τέλος του 1905. Κατόπιν το Σχολείο στεγάστηκε πάλι σε μισθωμένο κτήριο του Ι. Ν. Ταξιαρχών με ενοίκιο 25 δραχμές τον μήνα ενώ η μίσθωση διήρκεσε μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 1910.³⁸

Εξοπλισμός και εποπτικά μέσα

Το Σχολείο στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (1904 - 1905) διέθετε:

- ✓ Πέντε (5) θρανία
- ✓ Δύο (2) μαυροπίνακες
- ✓ Μία (1) έδρα
- ✓ Έναν (1) χάρτη
- ✓ Δύο (2) καθίσματα
- ✓ Έναν (1) κώδωνα

³⁸ Γ.Α.Κ. Νομού Αργολίδος, «Μητρώον... (12.1)».

Βιογραφικά σημειώματα Εκπαιδευτικών

Παρουσιάζουμε στη συνέχεια στοιχεία από την επαγγελματική και προσωπική ζωή των εκπαιδευτικών:

- Θεοχάρη Γλαστήρη,
- Γεωργίου Λεων. Πέτρου και
- Α(ν)δριανής Δέδε

Θεοχάρης Γλαστήρης

Γεννήθηκε στο Κιάτο Κορινθίας το 1875. Σπούδασε στο Υποδιδασκαλείο της Ναυπάκτου, έλαβε το απολυτήριό του στις 25 Οκτωβρίου 1894 και ανεκηρύχθη γραμματιστής «Γ' τάξεως».

Μεταξύ των μελών της επιτροπής που υπογράφουν το «απολυτήριό του» ήταν και ο Ιωάννης Σακελλαρίδης, περίφημος μουσικός και πρωτοψάλτης της Αγίας Ειρήνης Αθηνών (Αιόλου).

Με την υπ' αριθμ. 23903 πράξη του Υπουργείου Παιδείας που δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμ. 280/9 Δεκεμβρίου 1894 διορίστηκε για πρώτη φορά στο Γραμματοσχολείο των Αγίων Θεοδώρων του Δήμου Περαχώρας με μηνιαίο μισθό 55 δραχμές, οι οποίες πληρωνόταν από το Δημόσιο Ταμείο.

Στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. 9.624/18 Νοεμβρίου 1896 πράξη του Νομάρχη Αργολίδας ο Θεοχ. Γλαστήρης διορίζεται στο Γραμματοσχολείο των Φούρνων του Δήμου Κρανιδίου.

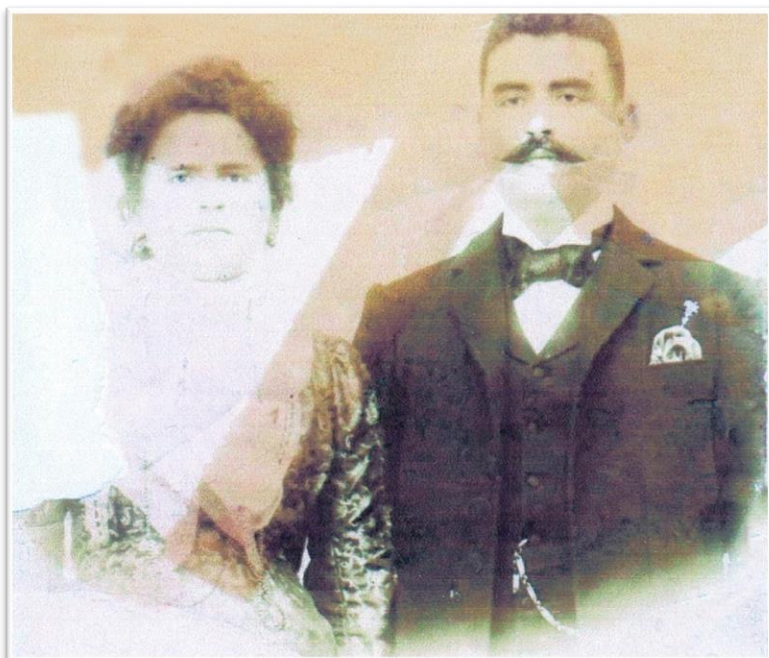
Το 1901 αναγνωρίσθηκε μετά από επιτυχείς εξετάσεις ως δευτεροβάθμιος γραμματιστής (Β' τάξεως), ενώ με την υπ' αριθμ.

20124/29 Νοεμβρίου 1901 πράξη του Υπουργείου Παιδείας που δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμ. 262/29 Νοεμβρίου 1901 Φ.Ε.Κ. μετατέθηκε στο Γραμματοσχολείο της Κοιλιάδας.

Φιλοπρόοδος καθώς ήταν ο Θεοχ. Γλαστρής, έδωσε εξετάσεις στο Διδασκαλείο Αθηνών και το 1903 ανακηρύχθηκε πρωτοβάθμιος γραμματιστής.

Στη συνέχεια ονομάσθηκε υποδιδάσκαλος και επανήλθε στο Σχολείο των Φούρνων. Αυτό φαίνεται στην παραίτηση που υπέβαλε ως υποδιδάσκαλος του Σχολείου των Φούρνων στις 30 Σεπτεμβρίου 1913, η οποία έγινε αποδεκτή από τον τότε Υπουργό Παιδείας Ιωάννη Τσιριμώκο.

Το σχολικό έτος 1914 - 1915 με πρόταση του Εποπτικού Συμβουλίου τοποθετείται στο Δημοτικό Σχολείο Πορτοχελίου και φαίνεται πως παρέμεινε σ' αυτό μέχρι την οριστική παραίτησή του, πιθανότατα το έτος 1917.

Ο Θεοχάρης Γλαστρής παντρεύτηκε στους Φούρνους τη Σταυρούλα Γεωργίου το 1902. Απέκτησαν 11 παιδιά από τα οποία έζησαν τα 7. Πέθανε το 1925.³⁹ (Παράρτημα, έγγραφα 1-8)

Γεώργιος Λεων. Πέτρου

Γεννήθηκε στα Δίδυμα το έτος 1875. Ήταν αδελφός του εξαίρετου γιατρού της επαρχίας Ερμιονίδας Γιάννη Πέτρου, αδελφικού φίλου του μεγάλου πολιτικού Εμμανουήλ Ρέπουλη και πατέρας του δασκάλου Λεωνίδα Πέτρου, που για αρκετά χρόνια διεύθυνε με επιτυχία το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Κρανιδίου.

Φοίτησε στο Σχολαρχείο Ναυπλίου μαζί με τον άλλο Διδυμιώτη μαθητή και μετέπειτα δημοδιδάσκαλο Δημήτριο Παπαδήμα. Απολύθηκε από την Γ' τάξη του Σχολαρχείου Ναυπλίου το σχολικό έτος 1888 - 1889 με στοιχεία «α/α 6, πατρός εμπόρου, ετών 13 και βαθμό Λίαν καλώς 9».

Το απολυτήριό του, με ημερομηνία 30 Ιουνίου 1889, υπογράφει ο Σχολάρχης Βαρθολομαίος Παναγιωτόπουλος.

Στη συνέχεια ο Γ. Πέτρου, ως διδάσκαλος και «βενιζελικός» την εποχή των πολιτικών παθών, εξωρίσθη στη Θάσο την 1^η Νοεμβρίου 1920. Λέγεται στη διάρκεια του ταξιδιού (Πειραιάς – Θάσος), επειδή δεν

³⁹ Ευχαριστήσουμε θερμά την εγγονή του Θεοχ. Γλαστρή, Σταυρούλα Γλαστρή, για τις σημαντικές πληροφορίες που μας έδωσε και τα έγγραφα της επαγγελματικής εξέλιξης του παππού της που μας εμπιστεύθηκε.

υπήρχαν χρήματα ο Γιωργάκας, έτσι τον φώναζαν, έπαιζε χαρτιά με τους συνταξιδιώτες του «ποντάροντας» κανάτια!⁴⁰

Α(ν)δριανή Δέδε

Δημοδιδασκάλισσα «Β' τάξεως» με καταγωγή πιθανότατα από το Κρανίδι.

Τη συναντούμε το έτος 1885 να τοποθετείται με το υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 227/31 Αυγούστου 1885 από το Κρανίδι στην Κάρυστο. Ωστόσο μετά από σαράντα πέντε (45) ημέρες απολύεται με το υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 56/15 Οκτωβρίου 1885.⁴¹

Με το υπ' αριθμ. Φ.Ε.Κ. 185/15 Ιουλίου 1886 διορίζεται στο Δημοτικό Σχολείο Θηλέων Κρανιδίου στη θέση της Καλομοίρας Πούλου, που μετατίθεται στο Κλημέντι Κορινθίας με την υπ' αριθμ. 1031/15 Ιουλίου 1886 πράξη του Υπουργού Παιδείας.⁴²

Το σχολικό έτος 1887 - 1888 η Α(ν)δριανή Δέδε είναι η δεύτερη δημοδιδασκάλισσα του Δημοτικού Σχολείου Θηλέων Κρανιδίου και διδάσκει «εις τας κατωτέρας» τάξεις του Σχολείου.

Διευθύντρια του ανωτέρω Σχολείου ορίζεται η δημοδιδασκάλισσα Φερενίκη Παπαδήμα, η οποία διδάσκει «εις τας ανωτέρας τάξεις».

Σύμφωνα με την έκθεση του Θ. Μ. Λύρα ενώ η πρόοδος των μαθητριών της Φερενίκης Παπαδήμα είναι «λίαν καλώς», οι

⁴⁰ Τα υπηρεσιακά στοιχεία του Γεωργίου Πέτρου υπάρχουν στο βιβλίο μας «Η Λειτουργία των Δημοτικών Σχολείων Διδύμων και Κρανιδίου (1830 - 1915)».

⁴¹ Γ.Α.Κ.-Υ.Ε.Δ.Ε. Γ', «Απολύσεις», Κυτ.172/Υλικό αταξινόμητο.

⁴² Γ.Α.Κ.-Υ.Ε.Δ.Ε. Γ', «Διορισμοί», Κυτ.162/Υλικό αταξινόμητο.

μαθήτριες της Α(ν)δριανής Δέδε «ουδεμίαν προόδον» παρουσιάζουν.

Οι σχέσεις των δύο διδασκαλισσών δεν είναι αγαστές με αποτέλεσμα να προκύπτουν συχνά διαφωνίες και συγκρούσεις μεταξύ τους.

«Ποιήσας τας αναγκαίας ερεύνas επείσθην ότι η διδάσκαλος Α(ν)δριανή Δέδε είναι αδύνατον να συνεργασθή μετά της διευθυνούσης το σχολείον και υποβάλλω τω Σ^ω Υπουργείου την γνώμην ότι πρέπει να μετατεθή η δημοδιδασκάλος Α(ν)δριανή Δέδε εκ του σχολείου όπως δυνηθή το σχολείον να εργασθή...».⁴³

⁴³ Γ.Α.Κ. -Υ.Ε.Δ.Ε. Γ', «Επιθεωρήσεις Δημοτικών Σχολείων...», Κυτ.182, Κυτ.191/Υλικό αταξινόμητο.

Κτηριακή υποδομή

Σύμφωνα με άρθρο του αείμνηστου βουλευτή Ερμιονίδας Ιωάννη Ηρ. Μάλλωση στην εφημερίδα «ΑΡΓΟΛΙΚΗ» (Δευτέρα 15 Σεπτεμβρίου 1937) με τίτλο «Μετά εκατόν έτη...» η κατάσταση των διδακτηρίων σε ορισμένα χωριά της επαρχίας Ερμιονίδας ήταν η παρακάτω.

Στο **Πορτοχέλι** το σχολικό κτήριο είχε κατασκευαστεί και οφείλεται στη δωρεά ενός παραθεριστή. Στο **Ηλιόκαστρο** κτίστηκε το Σχολείο το 1927 επί υπουργίας Νικολούδη. Οι **Φούρνοι** και η **Κοιλάδα** δεν διαθέτουν σχολικά κτήρια.

Στη συνέχεια, με βάση την έρευνά μας στους σχετικούς φακέλους των σχολείων, παραθέτουμε στοιχεία που αφορούν την οικοδόμηση των διδακτηρίων στα χωριά της επαρχίας Ερμιονίδας που αναφέρονται στο βιβλίο μας.

Θερμησία

Το πρώτο έγγραφο για την ανέγερση διδακτηρίου στη Θερμησία είναι το υπ' αριθμ. 12106/28-2-1834 που έστειλε ο Υπουργός Παιδείας Ιω. Μακρόπουλος προς τον επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας με το οποίο τον πληροφορεί ότι:

«Το υποδειχθέν υπό του αρχιτέκτονος Σ. Σταματίου ως κατάλληλον γήπεδον δια την ανέγερσιν του διδακτηρίου Θερμησίου δεν παραχωρείται οικειοθελώς και είναι ανάγκη αναγκαστικής απαλλοτριώσεως».

Συνιστά επιτροπή εκλογής γηπέδου από αρμόδια πρόσωπα, η οποία πρέπει να μεταβεί στον υποδειχθέντα χώρο και να υποβάλλει αιτιολογημένη έκθεση απαλλοτρίωσης καθώς και κτηματολογικό διάγραμμα. (Παράρτημα, έγγραφο 9)

Αποστέλλει, επίσης, την ίδια ημέρα το υπ' αριθμ. 12106/28 – 2 - 1934 προς τον αρχιτέκτονα Σταμ. Σταματίου να μεταβεί κατόπιν συνεννόησης με τον Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων Αργολίδος και να επιβεβαιώσει την επιλογή του γηπέδου ανέγερσης του διδακτηρίου. (Παράρτημα, έγγραφο 10)

Μερικούς μήνες αργότερα, ο ίδιος Υπουργός, με το υπ' αριθμ. 12106 - 19116/19 Μαΐου 1934 έγγραφό του αντικαθιστά τον αρχιτέκτονα Σταμ. Σταματίου με τον υπομηχανικό Γ. Αντωνόπουλο. (Παράρτημα, έγγραφο 11)

Συμπληρωματικά και λόγω του ενδιαφέροντος που παρουσιάζει δημοσιεύουμε και την έκθεση *«Περί του Δημοτικού Σχολείου Πηγαδίων και της διδακτηριακής καταστάσεως αυτού»*. (Παράρτημα, έγγραφο 12)

Τα σχετικά με τα διδακτήρια (Θερμησίας, Πηγαδίων) έγγραφα δεν αφορούν την έρευνά μας χρονολογικά, αλλά τα δημοσιεύσαμε καθώς παρουσιάσαμε το Σχολείο Θερμησίου και τα θεωρήσαμε ενδιαφέροντα για τους αναγνώστες.

Κοιλάδα

Για το διδακτήριο Κοιλάδας θα επικαλεσθούμε την από 10 Δεκεμβρίου 1954 έκθεση του Νομομηχανικού Αργολίδος Ευάγγελου Αρβανίτη, ο οποίος αναφέρει ότι:

«Το κτήριο του Δημοτικού Σχολείου Κοιλάδος είναι παλαιά διώροφος οικοδομή σχήματος Γ. Οι τοίχοι της οικοδομής είναι λιθόκτιστοι και η στέγη ξύλινη μετ' επικεραμώσεως. Οι λιθοδομαί των τοίχων είναι κατασκευασμένοι εκ λίθων μετά κονιάματος εκ χώματος αναμεμιγμένου μετ' ασβέστου το οποίον λόγω κακής συστάσεως και παλαιότητας έχει τελείως αποσαθρωθεί. Τα ξύλα των ζευκτών της στέγης της Βορείας πτέρυγος του κτηρίου έχουν υποστή κατά ποσοστόν περίπου 50% σήψιν και αποσάθρωσιν και ως εκ τούτου εμφανίζονται εις πολλά σημεία ρωγμαί και καθιζήσεις της στέγης». Η έκθεση συνεχίζεται με περιγραφή και πολλών άλλων σημείων της οικοδομής που έχουν υποστεί φθορές λόγω της παλαιότητας και χρειάζονται επισκευή. (Παράρτημα, έγγραφα 13-14)

Πορτοχέλιο

Αφετηρία για την ανέγερση του διδακτηρίου ήταν το από 11 Οκτωβρίου 1926 έγγραφο του Προέδρου του Νηπιακού Επιμελητηρίου Μελά υποστρατήγου Β. Μελά, με το οποίο γνωρίζει στον Πρόεδρο της Κοινότητας Πορτοχελίου ότι διαθέτει το ποσό των σαράντα χιλιάδων δραχμών (40.000 δρχ.) «δι' ανέγερσιν σχολείου εις Χέλι». Ζητεί δε να μάθει αν η Κοινότητα δέχεται να διαθέσει προς τον σκοπό αυτό επιπλέον χρηματικό ποσό ή υλικά οικοδομής και ακόμη προσωπική εργασία. Ζητεί δε να αναγραφεί στην πρόσοψη ότι το διδακτήριο «ανηγέρθη δαπάνη του Νηπιακού Επιμελητηρίου Μελά στη μνήμη Βασιλείου Ιωάννου Μάνεση». (Παράρτημα, έγγραφο 15)

Με την υπ' αριθμ. 5/17 Οκτωβρίου 1926 αναφορά του προς τον Επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας ο Διευθυντής του Δημοτικού Σχολείου Πορτοχελίου Γεώργιος Μανέτας τον ενημερώνει

για τη δωρεά του Επιμελητηρίου υποβάλλοντας σχετικό αντίγραφο και του ζητεί να του αποστείλει ένα σχέδιο 2/ταξίου σχολείου. (Παράρτημα, έγγραφο 16)

Στη συνέχεια ο Επιθεωρητής με το υπ' αριθμ. 706/13 Δεκεμβρίου 1926 έγγραφό του προς τον Υπουργό του αναφέρει ότι:

Στην κοινότητα Πορτοχελίου λειτουργεί μονοτάξιο μικτό σχολείο στο οποίο φοιτούν ενενήντα (90) μαθητές και μαθήτριες και στεγάζονται σε ακατάλληλο ιδιωτικό οίκημα.

Υποβάλλει διάγραμμα του προσφερομένου γηπέδου.

Τον ενημερώνει για την προσφερόμενη δωρεά του επιμελητηρίου και των κατοίκων του Πορτοχελίου

Ζητεί την έγκρισή του. (Παράρτημα, έγγραφο 17)

Με το υπ' αριθμ. 95/11 Απριλίου 1927 έγγραφο ο Πρόεδρος της Διαχειριστικής Επιτροπής του Κληροδοτήματος Μελά, ενημερώνει τον Νικόλαο Μπαλάνο, Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ότι αν και γνωρίζει ότι το ποσό των σαράντα χιλιάδων δραχμών (40.000 δρχ.) που διαθέτει το κληροδότημα δεν επαρκεί για την ανέγερση του διδακτηρίου δυστυχώς δεν δύνανται, αν και το επιθυμούν, να διαθέσουν περισσότερα χρήματα. (Παράρτημα, έγγραφο 18)

Τέσσερις μήνες αργότερα με το υπ' αριθμ. 3847/29 Αυγούστου 1927 έγγραφό του ο Υπουργός Θ. Νικολούδης ενημερώνει τον Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας ότι αναστέλλεται η ανέγερση 2/ταξίου διδακτηρίου και του στέλνει σχέδιο ανέγερσης μονοταξίου. (Παράρτημα, έγγραφο 19)

Κατόπιν ο Επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας Ιωάννης Τσιότρας με το υπ' αριθμ. 455/ 9 Σεπτεμβρίου 1927 έγγραφό του προς το τμήμα Αρχιτεκτόνων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ζητεί να σταλεί *«το σχέδιο μεταρρυθμίσεως του διδακτηρίου»*. (Παράρτημα, έγγραφο 20).

Είναι απαραίτητο να τονίσουμε κλείνοντας την αναφορά μας για την ανέγερση του διδακτηρίου Πορτοχελίου τα εξής:

Το γήπεδο για την ανέγερση του διδακτηρίου ανήκε στον Ιωάννη Γερακίνη που το πρόσφερε δωρεάν για τον σκοπό αυτό.

Οι κάτοικοι του χωριού είναι διατιθέμενοι να προσφέρουν δωρεά *«σε λίθους και άμμον, αν δε χορηγηθή και ατελής άδεια εκκαμινεύσεως ασβέστου θα καταβάλλωσι τα έξοδα δια την χρησιμοποιηθησομένην άσβεστον»*.

Ηλιόκαστρο

Το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού με την 16^η Πράξη της 8^{ης} Μαΐου 1927 ομόφωνα αποφάσισε να παραχωρήσει το ημιτελές κτήριο του Δημοτικού Σχολείου στο Δημόσιο προκειμένου να αναλάβει εκείνο *«την τελειοποίησή του»*. (Παράρτημα, έγγραφο 21)

Στη συνέχεια η Κοινότητα Καρακασίου με το υπ' αριθμ. 134 /8 Μαΐου 1927 έγγραφο προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων γνωστοποιεί ότι προβαίνει στη δωρεάν παραχώρηση του γηπέδου και του *«ημιανεγερθέντος κτιρίου»* και παρακαλεί το Υπουργείο να αποδεχθεί τη δωρεά για να συνεχίσει την κατασκευή του διδακτηρίου διαθέτοντας το ποσό των πενήντα χιλιάδων δραχμών (50.000 δρχ.). (Παράρτημα, έγγραφο 22)

Έναν μήνα αργότερα ο Επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας με το υπ' αριθμ. 320/5 Ιουνίου 1927 έγγραφό του προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, γνωρίζει στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων ότι η κοινότητα «Καρακασίου» προ τριετίας ανέλαβε να οικοδομήσει μονοτάξιο μικτό Δημοτικό Σχολείο. Το διδακτήριο θα το δώριζε στην Εκκλησία για να το εκμισθώσει. Εξ αιτίας, όμως, της ασυμφωνίας των κατοίκων και της οικονομικής δυσπραγίας, το κτήριο έμεινε ημιτελές. Ο Επιθεωρητής συνέστησε να παραχωρηθεί το κτήριο στην Διοικητική Ε.Τ.Ε. Πρόνοιας και με προσωπική εργασία, ειδική φορολογία και αρωγή του Δημοσίου να επιτευχθεί η ανέγερση του διδακτηρίου. Επίσης ενημερώνει τους κατοίκους για τα διαθέσιμα ποσά που υπάρχουν στο Ταμείο Ερμιονίδας υπέρ του Τ.Ε. Πρόνοιας από τη φορολογία του λαδιού για την αποπεράτωση του έργου. (Παράρτημα, έγγραφο 23)

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με το υπ' αριθμ. 43928/28 Σεπτεμβρίου 1927 έγγραφό του προς τον Επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδος τον ενημερώνει για τις μεταρρυθμίσεις που αποφάσισε να γίνουν στο διδακτήριο, αποστέλλει το σχεδιάγραμμα που κατάρτισε και τον επιφορτίζει με το έργο παρακολούθησης της εκτέλεσής τους. (Παράρτημα, έγγραφο 24)

Τα επόμενα τρία έγγραφα υπερβαίνουν τα χρονικά όρια της έρευνάς μας. Ωστόσο σχολιάζονται και δημοσιοποιούνται, λόγω του ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν, για την πληρέστερη κατανόηση του θέματος. Έτσι με το πρώτο έγγραφο, το υπ' αριθμ. 711/11 Μαΐου 1931 του Επιθεωρητή Δημ. Σχολείων Αργολίδας Ιωάννη Τσακίρη προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,

ενημερώνεται το Τμήμα Αρχιτεκτόνων ότι για την αποπεράτωση του διδακτηρίου απαιτούνται είκοσι πέντε χιλιάδες δραχμές (25.000 δρχ.) επιπλέον. (Παράρτημα, έγγραφο 25)

Από το δεύτερο έγγραφο, της 30^{ης} Οκτωβρίου 1931, την έκθεση του αρμόδιου αρχιτέκτονα, πληροφορούμεθα την έναρξη λειτουργίας του μονοταξίου διδακτηρίου. (Παράρτημα, έγγραφο 26)

Σύμφωνα με το τρίτο έγγραφο της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1932, την έκθεση του υπομηχανικού Μαζαράκη, το 1/τάξιο Δημοτικό Σχολείο Ηλιοκάστρου, στο οποίο στεγάζονται σαράντα πέντε (45) μαθητές και μαθήτριες, έναν χρόνο μετά την αποπεράτωσή του χρήζει σημαντικών επισκευών. (Παράρτημα, έγγραφο 27)

Φούρνοι

Σύμφωνα με έκθεση του αρχιτέκτονα Σταμάτη Σταματίου στις 30 Ιουνίου 1931, γνωρίζουμε, ότι το Σχολείο του χωριού λειτουργούσε με εξήντα (60) μαθητές. Η Κοινότητα διαθέτει γήπεδο καθώς και παλαιό διδακτήριο, το οποίο εκποιούμενο θα ενισχύσει το ταμείο για την ανέγερση νέου διδακτηρίου. (Παράρτημα, έγγραφο 28) Ήδη πριν από έναν χρόνο, στις 30 Ιουνίου 1930, είχε συνέλθει η Σχολική Εφορεία και είχε αποφασίσει την εκποίηση του παλαιού διδακτηρίου. Στο Σχολείο υπηρετούσε τότε η διδασκάλισσα Ντίνα Μαθαίου.

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με το υπ' αριθμ. 37189/16 Ιουλίου 1932 προς τον Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας έγγραφό του τού γνωστοποιεί ότι χορηγεί το ποσόν των είκοσι πέντε χιλιάδων δραχμών (25.000 δρχ.). «όπως προβεί εις την έναρξιν των εργασιών ανεγέρσεως του διδακτηρίου Φούρνων». (Παράρτημα, έγγραφα 29 και 30)

Ακολουθεί στις 13 Σεπτεμβρίου 1932 η έκθεση του υπομηχανικού Μαζαράκη, ο οποίος μεταξύ άλλων σημειώνει την απόφαση των κατοίκων για την κατασκευή νέου 2/τάξιου διδακτηρίου, ζητεί να επιτραπεί η εκποίηση του παλαιού διδακτηρίου αντί είκοσι επτά χιλιάδων δραχμών (27.000 δρχ.) και ότι «κατά την επί τόπου μετάβασιν εχάραξε τα θεμέλια της μιας αιθούσης του γραφείου...». (Παράρτημα, έγγραφο 31)

Μετά από είκοσι πέντε ημέρες το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με το υπ' αριθμ. 54969/7 Οκτωβρίου 1932 έγγραφό του προς τον Επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας ζητεί να συνέλθει η επιτροπή, να γνωμοδοτήσει για την έγκριση εκποίησης του παλαιού διδακτηρίου και η σχετική έκθεση να υποβληθεί στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. (Παράρτημα, έγγραφο 32)

Τον επόμενο χρόνο η Σχολική Εφορεία του Δημοτικού Σχολείου Φούρνων (δια του Επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας) με την υπ' αριθμ. 29/1 Σεπτεμβρίου 1933 αναφορά της προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ενημερώνει ότι ξεκίνησαν οι εργασίες ανέγερσης του μονοτάξιου διδακτηρίου, το ποσόν που διαθέτει ανέρχεται στις σαράντα έξι χιλιάδες δραχμές (46.000 δρχ.) και υπολείπονται εκατό χιλιάδες δραχμές (100.00 δρχ.) για την αποπεράτωσή του. (Παράρτημα, έγγραφο 33)

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με το υπ' αριθμ. 6/118/22 Οκτωβρίου 1934 έγγραφο προς τον Επιθεωρητή των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας προτείνει ως ελάχιστο ποσό εκποίησης του παλαιού Δημοτικού Σχολείου το ποσόν των είκοσι

χιλιάδων δραχμών (20.000 δρχ.). (Παράρτημα, έγγραφο 34) Ακολούθησε σχετική αλληλογραφία για την εκποίηση του παλαιού διδακτηρίου (22 -10 - 1934 και 28 - 1 - 1935 που υπογράφει ο Επιθεωρητής των Δημοτικών Σχολείων Αργολίδας Κυριακίδης).

Στη συνέχεια μετά την ανέγερση του 1/τάξιου διδακτηρίου ζητήθηκε η κρατική αρωγή από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την περιτοίχιση του Σχολείου. Πράγματι το Υπουργείο με το από 1 Αυγούστου 1941 έγγραφό του απέστειλε το ποσόν των ενενήντα έξι χιλιάδες δραχμές (96.000 δρχ.), γεγονός που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς η Χώρα τότε βρισκόταν υπό γερμανική κατοχή.

Κλείνοντας σημειώνουμε ότι σύμφωνα με το Δελτίο Διδακτηριακής Κατάστασης που συντάχθηκε στις 10 Μαρτίου 1951 από τη διδασκάλισσα Ματίνα Θεοδώρου, το σχολικό έτος 1950 - 1951 το Σχολείο ήταν μονοτάξιο και φοιτούσαν σ' αυτό πενήντα (57) μαθητές και μαθήτριες.

Επίλογος

Η ανέγερση διδακτηρίων σε όλα σχεδόν τα χωριά της επαρχίας Ερμιονίδας όπως και στα περισσότερα της Ελλάδας κατά τις τρεις πρώτες 10/ετίες του 20^{ου} αιώνα (1900 - 1929) ήταν αρκετά δύσκολη υπόθεση και ένας διαρκής «πονοκέφαλος» για τους αρμόδιους που συνεχίστηκε και στα επόμενα χρόνια.

Η δυσκολία παραχώρησης των κατάλληλων γηπέδων αλλά και της εξεύρεσης των αναγκαίων πόρων, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων, αποτελούσαν χρόνια προβλήματα που μετά από χρονοβόρες διαδικασίες, αντικρουόμενες απόψεις και τις αναπόφευκτες ανθρώπινες αντιπαλότητες έβρισκαν, συχνά, τις όποιες συμβιβαστικές λύσεις.

Ένα τέτοιο «πανόραμα ενεργειών και γεγονότων» αντιλαμβάνεται κανείς παρακολουθώντας τις εξελίξεις ανέγερσης των διδακτηρίων των σχολείων που περιγράψαμε. Οι περισσότερες ξεκίνησαν μετά το 1930, αφού είχαν προηγηθεί οι απαραίτητες «ζυμώσεις» στα τέλη της προηγούμενης 10/ετίας, μεταξύ των ετών 1925 - 1930, όπως εμφανίζονται στα δημοσιευμένα έγγραφα. Απ' αυτά πληροφορούμεθα για τις κατεδαφίσεις παλαιών διδακτηρίων, τον περιορισμό των αιθουσών ώστε τα σχολεία να μετατρέπονται από 2/τάξια σε μονοτάξια, καθώς και για την είσπραξη ειδικού φόρου από διάφορα προϊόντα, κυρίως από το λάδι, για την εξοικονόμηση

των απαιτούμενων οικονομικών πόρων για τη ανέγερση νέων διδακτηρίων.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός, που υποδηλώνει το ενδιαφέρον της Χώρας για την εκπαίδευση και στις πλέον αντίξοες συνθήκες, ότι κατά την περίοδο του Ελληνοϊταλικού πολέμου και της Γερμανικής κατοχής το διδακτηριακό ζήτημα προχώρησε, έστω και με δυσκολίες, στην οικοδόμηση νέων διδακτηρίων, την επισκευή των παλαιών, την κατασκευή περιτοιχίσεων και την αγορά εξοπλιστικών μέσων.

Τέλος, είναι σημαντικό να σημειώσουμε πως στην Ερμιόνη τα παλαιά διδακτήρια (Καποδιστριακό και Συγγρού) εξαιτίας της επιμονής και της θέλησης των κατοίκων της «γλίτωσαν» την κατεδάφιση και το «νέο διδακτήριο» οικοδομήθηκε με μεγάλες θυσίες!

Σήμερα τα τρία διδακτήρια, μετά τη στέγαση του Δημοτικού Σχολείου της πόλης σε νεόκτιστο κτήριο, αποτελούν ιστορικά μνημεία και εστίες πολιτισμού. Η ανάδειξη και η αξιοποίησή τους κρίνεται αναγκαία καθώς πρόκειται για χώρους «ιερούς» που απαιτούν τον σεβασμό όλων μας.

Φωτογραφίες

- ❖ «Μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Πορτοχελίου το σχολικό έτος 1929-1930; Διδάσκαλος Γεώργιος Μανέτας», από το αρχείο του Σπύρου Πασαλάρη, ζωγράφου.
- ❖ «Αλληλοδιδακτικό Σχολείο Φούρνων. Κοινοτικό κτήριο χωρίς εγκεκριμένο σχέδιο (1850;)), από το βιβλίο της Ελένης Καλαφάτη «Τα σχολικά κτήρια της Α/βάθμιας Εκπαίδευσης 1821 - 1929».
- ❖ «Ο Θεοχάρης Γλαστρήs με τη σύζυγό του Σταυρούλα Γεωργίου», από το αρχείο της εγγονής του Σταυρούλας Γλαστή, φιλόλογου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πηγές

- **Αρχείο Άγγελου Παπαβασιλείου** (πρώτη ταξινόμηση Γιάννη Σπετσιώτη)
- **Γενικά Αρχεία του Κράτους** (Γ.Α.Κ.), Οθωνικό αρχείο, Υ.Ε.Δ.Ε. Α', Υ.Ε.Δ.Ε. Β', Υ.Ε.Δ.Ε. Γ' και Υ.Ε.Δ.Ε. Δ'
- **Γ.Α.Κ. Νομού Αργολίδας**
- **Εφημερίς της Κυβερνήσεως**
- **Εφημερίς των συζητήσεων της Βουλής**
- **Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Βουλής**

Βιβλία

Αντωνίου Γιώργος, «Σχολική ζωή στην Αργολίδα (1880 – 1980)», Εκδόσεις Ν.Γ. Χριστόπουλος ΑΕΒΕ, Ναύπλιο 2010.

Αντωνίου Δαυίδ, «Διαδρομές και στάσεις στη Νεοελληνική Εκπαίδευση 19^{ος}, 20^{ος} αιώνας», Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα.

Αντωνίου Δαυίδ, «Η Εκπαίδευση κατά την Ελληνική Επανάσταση 1821-1827», Αθήνα 2002.

Αντωνίου Δαυίδ, «Οι απαρχές του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού στο Νεοελληνικό Κράτος», Εκδ. Πατάκης, Αθήνα 1992.

Δασκαλάκης Απ., «Κείμενα – Πηγές της Ιστορίας της Ελληνικής Επανάστασης Περί Παιδείας» - Τόμοι Α, Β, Γ, Αθήνα 1968.

Δημαράς Αλέξης, «Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε», Τόμος Α', Αθήνα 1973 & Τόμος Β', Αθήνα 1974.

Δημαράς Αλέξης, «Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: Το «ανακοπτόμενο άλμα». Τάσεις και αντιστάσεις στην ελληνική εκπαίδευση 1833 - 2000», Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα 2013.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Κρανιδίου – Δήμος Ερμιονίδας, «Τοπική Βιβλιογραφία Ερμιονίδας (Ιστορία – Λαογραφία)», Επιμέλεια Έκδοσης Δήμητρα Π. Αξαρή, Ναύπλιο 2018.

Ευαγγελόπουλος Σπύρος, «Ελληνική Εκπαίδευση» Τόμος Α', Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.

Ζαφειρόπουλος Δημήτριος, «Το στοιχειωμένο σχολείο», Αθήναι 1927.

Ηλίας Ξενοφών – Ηλία Ζωή, «Ο τέως Δήμος Κλεωνών Κορινθίας, 19^{ος} – 20^{ος} αιώνας», Τόμοι Α' & Β', Έκδοση Δήμου Τενέας, Αθήνα 2010.

Ησαΐας Αγγ. Ιωάννης, «Η Ιστορία του Κρανιδίου...», Έκδοση Δήμου Ερμιονίδας, Αθήνα, 2013.

Ησαΐας Αγγ. Ιωάννης, «Ιστορικές σελίδες του Δήμου Ερμιόνης», Έκδοση Δήμου Ερμιόνης, Αθήνα 2005.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήναι 1977.

Κακούρος Ευάγγελος, «Η προοπτική του λαϊκού σχολείου», Επετηρίς της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, Δημητράκος, Αθήναι 1932.

Κόνδης Π. Γεώργιος, «Εκπαίδευση και Σχολικό Δίκτυο στην Αργολίδα κατά την Οθωνική Περίοδο», Ναύπλιο 2013.

Κουμπάρου - Χανιώτη Χρυσάνθη, Ψηφιοποιημένο Αρχείο «Νεοελληνικών Αναγνωσμάτων» (1884 – 1977).

Κουκουλομμάτης Ιω. Δημήτρης, «Ο δάσκαλος στη Λογοτεχνία», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, Αθήνα 1993.

Κουκουλομμάτης Ιω. Δημήτρης, «Παιδαγωγικές – Ψυχολογικές – Φιλοσοφικές ανιχνεύσεις σε κείμενα της Λογοτεχνίας, Εκδόσεις ΤΥΠΩΘΗΤΩ, Αθήνα 2000.

Μανωλάκος Η. Προκόπης, «Η συμβολή του λαού στην εκπαίδευση και στις εκπαιδευτικές υποδομές της Λακωνίας (1831 – 2010)», τ. Α', Αθήνα 2014.

Μίλησης Ι. Γεώργιος, «Νομοσχέδιον περί Δημοτικής και Γυμνασιακής παιδεύσεως», Αθήναι 1879.

Μπενάκης Γ. Λίνος, «Το Κάστρο της Θερμησίας», Περιοδικό στην «ΕΡΜΙΟΝΗ άλλοτε και τώρα», τεύχος 3, Οκτώβριος 2009.

Μπερελής Διονύσης, «Η εκπαίδευση στον Δήμο Οινιαδών», Αθήνα 2009.

Μπερελής Διονύσης, «Η Παιδεία στην Πολιτεία του Λόγου και του Σπαθιού» (Ι.Π. Μεσολογγίου), Αθήνα 2013.

Μπουζάκης Σήφης, «Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821 - 1998)», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006.

Παιδαγωγική - Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό τ.4^{ος}, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1990.

Παπαβασιλείου Αγγ. Μιχαήλ, «Θρύλοι και Παραδόσεις της Ερμιόνης», Αθήνα 1988.

Παπανούτσος Ευάγγελος Π., Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία, Αθήνα 1965.

Παρασκευόπουλος Γεώργιος, «Ακτίνες και Νέφη», Αθήνα 1932.

Ρέπουλης Παντ. Εμμανουήλ, «KEIMENA (Επιστολές - Άρθρα)», Εκδόσεις Δήμου Κρανιδίου 2001.

Σκούρτη Δ. Βιβή, «Σ' εκείνους που έχτισαν την Ερμιόνη», Αθήνα 2015.

Σπετσιώτης Μ. Γιάννης – Ντεστάκου Δ. Τζένη, «Η Εκπαίδευση στην Ερμιόνη κατά την Καποδιστριακή και Οθωνική περίοδο (1829-1862)», Αθήνα 2016.

- «Το Ελληνικό Σχολείο (Σχολαρχείον) Ερμιόνης (1890 - 1909)», Αθήνα 2017.
- «Η Εκπαίδευση των κοριτσιών στα Δίδυμα (1830-1930)», Αθήνα 2019.
- «Η λειτουργία των Δημοτικών Σχολείων Διδύμων και Κρανιδίου (1830 - 1915)», Αθήνα 2020.
- «Τα Δημοτικά Σχολεία του Δήμου Ερμιόνης (1863 -1899)», Αθήνα 2021.
- «Τα Δημοτικά Σχολεία Ερμιόνης (Αρρένων και Θηλέων) κατά τον 20^ο αιώνα (1900-1929)», Αθήνα 2021

- «Το Ελληνικό Σχολείο (Σχολαρχείον) Κρανιδίου κατά τον 19^ο αιώνα (1840-1899)», Αθήνα, 2021
- «Το Ελληνικό Σχολείο (Σχολαρχείον) Κρανιδίου κατά τον 20^ο αιώνα (1900-1929)», Αθήνα, 2021.
- «Σταθμοί στον χρόνο και την Ιστορία (Τα τρία παλαιά διδακτήρια της Ερμιόνης)», Αθήνα, 2022.

Σπετσιώτικη Ηχώ, «Γιάννης Περγιαλίτης», Τεύχος 133, Ιούλιος – Αύγουστος – Σεπτέμβριος 2015.

Τζάνη Μαρία – Παμουκτσόγλου Τασία, «Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα», Αθήνα 1998.

Χαρμπής Γ. Παναγιώτης, «Σαν μυθιστόρημα η ζωή μου....», Ναύπλιο 2016.

Χρήστου Χρήστος, «Εκπαίδευση και Συνδικαλιστική Πορεία των Δασκάλων», Αθήνα 2009.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάσταση εγγράφων

1. «Απολυτήριο - Το εν Αθήναις Διδασκαλείον»
2. «Έλεγχος εξετάσεων»
3. «Διορισμός «Έν τω γραμματείω του χωρίου Αγίων Θεοδώρων του Δήμου Περαιχώρας», Εν Αθήναις τη 9-12-1894
4. «Απόλυσις εκ της υπηρεσίας», Αρ. Πρ.19655/21 Οκτωβρίου 1895
5. «Διορισμός γραμματιστή εις Φούρνους», Αρ. Πρ. 9694/18 Νοεμβρίου 1896
6. «Μετάθεσις εις Κοιλάδαν», Αρ. Πρ. 20124/29 Νοεμβρίου 1901
7. «Προαγωγή εις Πρωτοβάθμιον γραμματιστήν», Αρ. Πρ. 20278/1 Ιανουαρίου 1914
8. «Αποδοχή Παραιτήσεως», Φ.Ε.Κ. 173/3 Οκτωβρίου 1916
9. «Σύστασις επιτροπής εκλογής γηπέδου», 28 Φεβρουαρίου 1934 εις Θερμησίαν
10. «Μετάβασις προς εκλογήν γηπέδου δι' ανέγερσιν διδακτηρίου», 28-2-1834
11. «Αντικατάστασις μέλους», 19 Μαΐου 1834
12. «Έκθεσις περί του Δημοτικού Σχολείου Πηγαδίων», 13-11-1958
13. «Κατασκευή 20 διέδρων θρανίων», 3 – 5 - 1930
14. «Έκθεσις κατάστασις Δημοτικού Σχολείου Κοιλάδος», 10-12-1954
15. «Διάθεσις 40.000 δραχμών δια την ανέγερσιν σχολείου εις Πορτοχέλιον», 11-10 -1926
16. «Ενημέρωσις Επιθεωρητού», 17-10-1926
17. «Ενημέρωσις Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», 13-12-1926
18. «Ενημέρωσις Διευθυντού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων υπό του Προέδρου της Διαχειριστικής Επιτροπής», 11-4-1929

19. «Αποστολή σχεδίου διδακτηρίου», 29-8-1927
20. «Αποστολή σχεδίου μεταρρυθμίσεως διδακτηρίου», 9-9-1927
21. «Περί παραχωρήσεως ημιτελούς κτιρίου εις Καρακάσιον», 8-5-1927
22. «Περί παραχωρήσεως του γηπέδου και του ημιτελούς κτιρίου», 8-5-1927
23. «Παροχή πληροφοριών σχετικών με την ανέγερσιν του διδακτηρίου εις Καρακάσιον», 5 Ιουνίου 1927
24. «Αποστολή Σχεδίου», 28 Σεπτεμβρίου 1927
25. «Αδυναμία εξοικονομήσεως πόρων», 11 Μαΐου 1931
26. «Εκθεσις του εν Ηλιοκάστρω ανεγειρομένου Διδακτηρίου», 3 Οκτωβρίου 1931
27. «Εκθεσις περί των επισκευών του διδακτηρίου», 13 Σεπτεμβρίου 1932
28. «Διάθεσις γηπέδου και παλαιού διδακτηρίου», 30 Ιουνίου 1931
29. «Ποσόν δια την αποπεράτωσιν του διδακτηρίου Φούρνων», 14 Ιουλίου 1926
30. «Έναρξις Εργασιών», 16 Ιουλίου 1932
31. «Εκθεσις περί εκποιήσεως του παλαιού διδακτηρίου», 13-9-1932
32. «Γνωμοδότησις περί της εγκρίσεως ή μη της εκποιήσεως του παλαιού διδακτηρίου Φούρνων», 7 Οκτωβρίου 1932
33. «Ανέγερσις μονοταξίου διδακτηρίου», 1 Σεπτεμβρίου 1933
34. «Προσφορά 20.000 δραχμών», 22 Οκτωβρίου 1934

Αριθ. 121

Αποφύριον

Ε' εν Αθηναις Διδασκαλίων

Ο κ. Διοχάρης Σ. Γραβιός ένω 19 μαζός έργατάς εν μέλαν διαμοίνας πάντα τά εν τω εννοδιδασκευήν Ηανωάντου διδασκαλ-
να μαθήματα εν τας γραμματάς εν τω ερωτήν γραμματιών άουκ
ού άουήους διαγωγών ε' εννοδιδακτον πορρωτάτων, εννοτάς δ' εν
τω διδασκαλίω τούτων ένν άποφύριον δουμασίας εν ένν τού χο-
λίου έτους 1893-94 κατά τά υπαγορευμένα άντιμερίχου γραμ-
ματικής (Γρίλυ) τάς εν τού κατωδι συμμομενών βάδην.

- 1 εν τού άρυσινικίου μαζών (7)
- 2 εν τού έλληνισμός μαζών (6)
- 3 εν τού παιδαγωγικίου λίαν μαζών (9)
- 4 εν τού γραμματικου δουμασία μαζών (7)
- 5 εν τού μονομεζ μαζών (7)
- 6 εν τού μαθηγραφία λίαν μαζών (8)
- 7 εν τού γεωμετρικου μαζών (7)
- 8 εν τού γεωγραφία μαζών (7)
- 9 εν τού υολορία μαζών (7)
- 10 εν τού Αριθμητικου λίαν μαζών (8)
- 11 εν τού Ιστογραφία μαζών (6)

Οι δ' διδόναι εν τω άποφύριον τούτω συμμομενών εν
τω διδασκαλίον συραφής ε' εννοδιδακτων ενν ένν έν
έννοδικων έννοδιων μέτων.—

Ε' εν Αθηναις εν 25 Ουκτωρίον 1894

Ο αρμόδιος εν γεωμετρικου έννοδιων

Αρμόδιος εν

Διδ ένν έννοδιων

1 εν πορρωτάτων εν 5 έννοδιων 1916

Ο έννοδιων

Ε' εν

Τά μέζ.

Διευ. Όδωκωις

1. Ανωκός

Η.ν. Δ. ένν

Η.ν. Δ. ένν

Η.ν. Δ. ένν

Α. Π. Παναδωκωις

Έργον Β' ζήτησεων

Μαθήματα	Βαθμοί	Παρατηρήσεις
Δριουκινιά Έλφινιά Πουλάρινα Πραυλ. δουμασία Γυμναστική Καρτογραφία Ώδιον Έλφιν. Σολορία Γνωστική Αριθμητική Ύψογραφία	Δριουκ (10) Γίαννης (9) } Αρ. (10) } Γίαννης (8) Γίαννης (9) Κας (6) Γίαννης (8)	δε γραμματική οίον ύποδοχ. προαγω- γική ζήτηση κατά το 1901 ανεγνωρίσθη δευτεροβάθμια γραμ- ματική

την Αθήναις η' 6 Νομβρίου 1901

δε Γενικός Ύψογραφίας

των διδασκόντων σχολίων του κράτους

Δε Γνωστικής

Δια' του Ύψογραφίας

την Περσική η' 5 Δεκεμβρίου 1916

δε Ύποδοχ. Κλάσης

Δε Γνωστικής

1
Εν Αθήναις εἰς 9 Σεπτεμβρίου 1894

Αριθ. πρωτ. 23903
Αριθ. 22643

Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος
τῷ ὑπουργῷ τῶν ἐκτελεστικῶν
ἐκ τῆς δημοσίας ἐκπαιδείσεως.

Προί
τὸν γραμματεὺν Γ. Ἐδφειν
ἐποχάρητ. Γ. Γεωργίου.

Δυνάμει τῶν ἀρτῶν 17 καὶ 18 τοῦ νόμου
ἐκ τῆς ἀν. 23903 ὑπερβάς πρᾶγμα καταχωρισθέντος ἐν
τῷ ἐν. ἀρτ. 280 γύρω τῆς ἐπιμερίδος τῆς κυβερνήσεως καὶ
8 ἰσαρίτης διπλῶν ἐν τῇ γραμματεῖα τοῦ χωρίου "Ἁγίου
Διοδώρου" τοῦ δήμου Περαιῶν ἐπὶ μεθ' δραχμῶν πέν-
τηνόντα πέντε (55) κατὰ μῆτρα ὑπερβάς σοι ἐν τοῦ δημο-
σίου ταμίου. —

Παραγγέλλομαι σοι δι' ἴσα μετὰ τῇ τῆς θέσε-
σου καὶ ἀπὸ ἀπόσεως ἐνῶντος τοῦ ἀρμοσίου ἐργασίου
τὸν προκείμενον ὅρον τῆς ἐπιμερίδας, ἀναλάβης καὶ κα-
τανοῦντα σοι γυμνῶν τὸν ἐν τῇ ἐπιμερίδι διαικτι-
κὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς ὑπᾶς ἀν. νόμου. —

Οὗτος

Εὐαγγελίου

Διὰ τὴν ἀντιγραφήν

Εν Κορυδαλλίῳ εἰς 5 Σεπτεμβρίου 1916

Οὗτος

Παύλου

Καὶ

2Αριδ } ηρωδ. 19655
 } διμω. 19577

Βασίλειον ἐν Ἑλλάδι
ἐν ὑπουργίῳ ἐν Συνταγματικῇ
ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐκδοτικῇ.

Πρὸς
ἐν ἄλλῃ τοῦδε γραμματικῇ ἐν χωρίῳ
Ἀρίων ἐκδοτικῇ ἐν δίκῳ Περικλέους ἐκ-
δότικῃ Ὑ. Γαβριέλ.

Διὰ τὴν ἐν ἄριδ 19655 ἐν ἑκδο-
τικῇ ἀρίων ἐκδοτικῇ ἐν τῇ ἐν ἄριδ
259 ἐκδοτικῇ ἐν ἐκδοτικῇ ἐν ἐκδοτικῇ
28 ἐκδοτικῇ ἐν ἐκδοτικῇ ἐν ἐκδοτικῇ.

ἐν Ἀθήναις ἐν 31 Ὀκτωβρίου 1895

ἐν ὑπουργῷ

ἐν ἐκδοτικῇ

Διὰ τὴν ἀρίων

ἐν ἐκδοτικῇ ἐν 5 Ὀκτωβρίου 1916

ἐν ἐκδοτικῇ

ἐν ἐκδοτικῇ

ΣΑΡΙΔ 9694

Βασίλειον τῆς Ελλάδος
δε

Πομπάρχης Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας

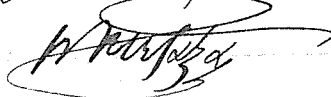
Πρὸς τὸν Διοχ. Γλαυκῆν γραμματεῖν

Γαβὲν τῷ ὄντι τὸ ἄρθρον αὐτὸ τοῦ ΒΣΜΔ' νόμου
περὶ στοιχ. ἐκπαιδείσεως καὶ τὴν ἐνὶ στοιχ. Σ' καὶ Β' Νο-
εμβρίου καὶ ἡ πράξις τοῦ ἐκπαιδευτοῦ συνθετοῦ αὐτοῦ τοῦ τομοῦ
ἀπορίφορῶν αἱ γραμματεῖν καὶ τὸ ἐν Φοῦρους τοῦ διόμου
κρατιδίου γραμματοσχορῶν καὶ μισθῶν ἐκπαιδευτῶν
αὐτῶν (55) παρὰ μῆνα καὶ παραγγέλλομαι σοὶ τὰ μεταβῆ
καὶ ἐν θέσιν σου, καὶ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα σου, καὶ
οὐδὲν τοῦ πεπορισμένου ὅπου ἐνώπιον τοῦ κ. Γλαυκῆν
τοῦ καὶ τούτου πεπορισμένου ἐνώπιον τοῦ κ. Γλαυκῆν Μάστορα.

Ἡ Κωνσταντῖνα καὶ 18 Νοεμβρίου 1896

δε Πομπάρχης καὶ κ. κ.

δε Διοδότης

Πρὸς τὴν ἐκπαιδευτῶν

Ἡ Κορινθία καὶ 5 Δεκεμβρίου 1916

δε ἐκπαιδευτῶν

7

Βασίλειον ἐν Φράσιν
τοῦ ἑωσφρίτου καὶ ἑυφροσίου
ἐν τῇ δημοσίᾳ ἑνωσάμεν.

Кр а с

Παραγγέλλομεν δ' ἡμᾶς, ἵνα μεταβῇς ἐκ τῆς
νῦν θύρας σου εἰς ἀναλαμβάνειν τὰ καθήκοντά σου,
αὐτοῦ παραδόντα τὸ ἱερόν τοῦ σχολείου, ὃ δέουσι δι-
δύναι, καὶ τὸν δαίδαχόν σου ἢ καὶ τὴν ἐμψύχον διμο-
νακὴν ἀρχὴν, γνωρίζοντες τοῦτο καὶ ὅτι τοῖς ἀπρόδοτοις
ἐκδοκασίαις καὶ καὶ ἡμᾶς ἀπ' ἐσθλίας.

My dear Mary

G. J. J. J.

Αριθ 2,078

Βασιλείον της Ελλάδος

Υ΄

Γενικόν Συνδυαστικόν
των δημοτικών σχολίων
Κιολωσίου

δδ

Ο Συνδυαστικὸς γραμματικῆς κ. Διοχάρης
1. Γραβρὺν ὑποδείξας τὰς αὐτῶν προαγωγῆς ἐξετάσεις
ἐν τῷ Ἀδύρνῳ διδασκαλείῳ κατὰ τὸ 1903 ἀν-
γνωρίσας προνοτάθμια γραμματικῆς

Ἰδιὰ Αἰώνος της 31 Ἰανουαρίου 1914

δε

Γενικὸν Συνδυαστικόν
των δημοτικών σχολίων
Ποσειδωνίας. -

Διὰ τὴν ἀντιγραφήν

Ἰδιὰ Παρθεναίου της 5 Σεπτεμβρίου 1916

Ο Συνδυαστικὸς

Διοχάρης

643

J. L. Cooper

Ergebnis der

исполн. зав. ош

24 серия 1100

28 September 1934

Π ρ ό ς

vor m. Vordemerkung zur These: Es
kann sich nicht handeln

Als Lehrer

1. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶

o. d. fr.

O'Connor

5

Αριθ. { Πρωτ. 9106 (αμμοδελ)
Διακπ. 696

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ

Σχετικοί αριθμοί
Υπουργός *Γ. Μαυρομαστού*
Διευθυντής *Δ. Μπαρδάνης*
Τμηματάρχης
Εισηγητής *Π. Γαρίφα*

Εν Αθήναις τη *28/απριλίου* 1934

Π ρ ο δ ε

ΦΑΚΕΛΛΟΣ

Τεχν. Αρχιτεκτονική
Διαβιβασ. Τεχν. Αρχιτεκτονικής
Ερμηνεία

από παρ' εμού ερχόμενοι κ.τ.λ.
Σταμειών

Είς

Περίληψις έργου

Έργον μεταβίβασης από εμού
προς διαβιβασμόν ες τμήμα
αρχιτεκτονικής

Παραγγέλλομαι να απεσταλένται
από εμού μεταβίβαση ες τμήμα
ερμηνείας ή ες οποιοδήποτε τμήμα
και να ελεγχθούν τα έγγραφα
και να ελεγχθούν τα έγγραφα
και να ελεγχθούν τα έγγραφα

Ο Υπουργός

α. Γαρίφα

ΜΚ

Αριθ. { Πρωτ. 12106-19116
Διακτ. 1615

Σχετικοί αριθμοί.....

Υπουργός: *Γ. Μανωλάκης*

Διευθυντής: *Γ. Μανωλάκης*

Διευθυντής Λογιστικού:.....

Τμηματάρχης:.....

Εισηγητής: *Π. Σαράντης*

ΦΑΚΕΛΛΟΣ

ΤΕΧΝΙΚΑ *Προβλεπόμενα*

Διόριση Μιδεαρχών

Περμασσοί

Περίληψις ενεργείας

*Περί αντιστάσεων
αυξημένης ενέργειας
πρώτου κλάδου
πρωτεύουσας*

*Προβλεπόμενα
αυξημένης ενέργειας*

*Υπερσυντονισμός
δυναμική δράση*

*Μεταβλήσιμη 23^η Μαΐου
εορτή*

*Προβλεπόμενα
αυξημένης ενέργειας*

*Προβλεπόμενα
αυξημένης ενέργειας*

*Προβλεπόμενα
αυξημένης ενέργειας*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

Εν Αθήναις τῇ 19 Μαΐου 1934

Π ρ ο ς

Κύριε Συνδεδεμένε τῆς Πρωτ. Διορ.
Προβλεπόμενα

Εἰς *Ναύπλοιο*

*Εξαιτίας αὐτῆς τῆς ἀντιστάσεως
αὐξημένης ἐνέργειας
δύναται ἐνδεχομένως νὰ συμβῇ
πῦρ τῶν δυνάμεων περμασσοῦ
Μιδεαρχῶν διακρίνοντες οὐκ ἔχοντες
ἐπικρατοῦσα ἐξοπλισμὸν γὰρ οὐ
μνηστικὸν αὐτῶν ἀντιστάσεων
κατασκευασμένων ἀπὸ καὶ οὐκ ἐν
τῇ ἐργασίᾳ τῶν ἀποτέλεσμά των
αὐτοκίνητοι ἐν τῇ ἐργασίᾳ οὐκ
δυνατοὶ εἶναι ἀντικειμένου
ἀντιστάσεων ἀντιστάσεων γὰρ
ἐκπεριλαμβανόμενα ἀντιστάσεων τῶν
23^{ης} Μαΐου καὶ οὐκ ἐνδεχομένως
ἐκπεριλαμβανόμενα*

Οὐκ ἐκπεριλαμβανόμενα

ὁ Δρ. Π.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Περί τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Πηγαδίων καί τῆς διδασκηριακῆς
καταστάσεως αὐτοῦ

(Συνοδεύουσα τὰ δικαιολογητικά ἐκπονήσεως σχεδίου καί μελέτης
ἀνεγέρσεως νέου διδακτηρίου)

- 1) Τό Δημοτικόν Σχολεῖον Πηγαδίων εἶναι Μομοτάξιον, ἰδρυθέν κατὰ
τό ἔτος 1957 (Φ.Ε.Κ. 32/7-3-1957 τ.Α'), συγκεντροῦ δέ περί τοὺς
55-60 μαθητάς.-
- 2) Δέν προβλέπεται ἡ προαγωγή του, καλ' ὅσον ἔχει προταθῇ ἡ ἴδρυσις
ἐτέρου σχολείου εἰς ~~ποσοστό~~ ἕτερον Συνοικισμόν ἀνήκοντα
εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ σχολείου Πηγαδίων σήμερον.-
- 3) Διδακτῆριον διὰ τό σχολεῖον τοῦτο δέν ὑφίσταται, στεγάζεται δέ
σήμερον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Συνοικισμοῦ, ἣτις κρίνεται λίαν
ἀκατάλληλος καί ἐπιβάλλεται ἡ ταχεῖα ἀνέγεξις διδακτηρίου,
καλ' ὅσον οὐδέν οἶκημα ἐν τῷ συνοικισμῷ ὑφίσταται πρὸς προσω-
ρινήν ἔστω στέγασιν του διὰ μισθώσεως παρὰ τοῦ Δημοσίου.-
- 4) Εἰς τὴν ἐκκλησίαν στεγάζεται ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1957-1958
ὅποτε ἤρχισεν ἡ λειτουργία του καί δέν καταβάλλεται οὐδέν μί-
σθωμα παρ' οὐδενός.-
- 5) Τό σχολικόν ταμεῖον διαθέτει διὰ τὴν ἀνέγεξιν τοῦ διδακτηρίου
100.000 δραχμάς χορηγηθείσας παρὰ τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμεῖου Ἀργο-
λίδος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ δέ Κοινότης καί οἱ κάτοικοι δά
προσφέρουν πλεόν τῶν 30.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀνέγεξιν τοῦ διδακ-
κτηρίου.-
- 6) Ἐτέραν κινητὴν ἢ ἀκίνητον περιουσίαν τό σχολικόν ταμεῖον δέν
διαθέτει.-

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 13 Νοεμβρίου 1958

Ὁ Ἐπιλεωρητὴς Ἀργολίδος

Δημήτριος Γερουλᾶνος

204
1047

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εν Ναυπλίο τῇ 3ῃ Μαΐου 1930

Ὁ
Επιθεωρητὴς τῶν δὴρ. σχολείων

Ἀργολίδος

Ἀριθ. 373.

28894
P. 530

Πρὸς

τὸ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Ὑποθημάτων
Σ/ὸν Ὑπουργεῖον.

Τμήμα Ἀρχιτεκτονικόν.

(Λογιστικὸν Γραφεῖον).

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω Ὑμᾶς, ὅπως
χορηγήσετε εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Τ.Ε.Π. τοῦ
σχολείου Κοζαρίδος-Ἑρμιονίδος ἀρωγὴν ἐκ
δραχ. 9χιλ. διὰ τὴν κατασκευὴν 30 διέδρων
ἀρανίων, διότι τὰ ὑπάρχοντα εἶνε ἀνεπαρκεῖ καὶ
σεσαδρωμένα παλαιοῦ τύπου, τὸ δὲ σχολ. ταμεῖον
στερεῖται χρημάτων.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς

Σφραγίσματα

Στ. Τελερής

9-5-30

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ

Ἐλήφθη τῇ

16/5/30

Στ. Κορνήλιος

Περὶ τῆς καταστάσεως ἀπὸ δομικῆς καὶ στατικῆς ἀπόψεως
τοῦ κτιρίου τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου Κοιλιάδος.-

Τὸ κτίριον τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου Κοιλιάδος εἶναι παλαιὰ διόροφος οἰκοδομή μετὰ ὑπογείου σχήματος Γ.-

Οἱ τοῖχοι τῆς οἰκοδομῆς ταύτης εἶναι λιθοκτιστοὶ καὶ ἡ στέγη ξυλίνη μετ' ἐπικεραμώσεως. Αἱ λιθοδομαὶ τῶν τοίχων εἶναι κατασκευασμέναι ἐκ λίθων μετὰ κονιάματος ἐπὶ χώματος ἀναμεμιγμένου μετ' ἀσβέστου, τὸ ὅποσον λόγῳ κακῆς συστάσεως καὶ παλαιότητος ἔχει τελείως ἀποσαθρῶθῃ.-

Τὰ ξύλα τῶν ζευκτῶν τῆς στέγης τῆς βορείας πτέρυγος τοῦ κτιρίου ἔχουν ὑποστῇ κατὰ ποσοστὸν περίπου 50% σήψιν ἢ ἀποσάθρωσιν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμφανίζονται εἰς πολλὰ σημεῖα ρωγαὶ καὶ καθιζήσεις τῆς στέγης.-

Ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐπιφάνειαν τούτων ἔχει κατασκευασθῇ παλαιόθεν αὐτὰς πρὸς συλλογὴν τῶν ὑδάτων τῆς στέγης.- Ὁ αὐτὰς οὗτος λόγῳ παλαιότητος εἰς πλεῖστα σημεῖα ἀφίνει νὰ διέρχεται ὕδωρ τῆς βροχῆς τὸ ὅποσον διαποτίζει τοὺς τοίχους καὶ τὰ σημεῖα ἐδράσεως τῶν ζευκτῶν τῆς στέγης, δημιουργοῦν οὕτω προσθέτους κινδύνους ἀποσυνθέσεως τοῦ κονιάματος καὶ τῶν ξύλων τῶν ζευκτῶν.-

Εἰς τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν ὁ τοῖχος ἐμφανίζει ρωγμὴν ἐμφανισθεῖσαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν κατὰ τὴν δῆλωσιν τῶν παρισταμένων.-

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα.-

1) Ἡ ξυλίνη στέγη μετὰ τῆς ἐπικεραμώσεως καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς βορείας πτέρυγος τοῦ κτιρίου εἶναι ἐπικίνδυνος καὶ πρέπει νὰ κατεδαφισθῇ ^{καὶ νὰ ἀνακατασκευασθῇ} ἐξ ὀλοκλήρου.-

2) Οἱ ἐκ λιθοδομῆς τοῖχοι τοῦ κτιρίου δέν παρέχουν τὴν ἀπαιτουμένην ἐκ τῶν κανονισμῶν ἀσφάλεσσαν. Λαμβανομένου ὅμως ὑπ' ὄψει ὅτι ἀπὸ μακροῦ χρόνου δέν ἐμεγενθύνθησαν αἱ ἐμφανισθεῖσαι ρωγαὶ καὶ ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην δέν ἔχουν ἐκδηλωθῇ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰσχυραὶ σεισμικαὶ δονήσεις καὶ μὲ τὴν πιθανότητα ὅτι τοῦτο θὰ συνεχισθῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ ὅτι προσέτι ἡ πλήρης ἐγκατάλειψις τοῦ σχολείου θὰ ἐδημιουργῇ σοβαρώτατον πρόβλημα, προτείνεται ἡ ἐπισκευὴ τῶν δι' ἀποξέσεως τοῦ παλαιοῦ κονιάματος εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον βάθος τῶν ἀρμῶν μεταξύ τῶν λίθων καὶ ἀντικαταστάσεως τούτου διὰ κονιάματος ἐπὶ ἰσχυρᾶς ἀσβεστοσιμεντοκονίας.-

3) Ἡ ἐργασία αὕτη πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὅλον τὸ ὕψος τῶν τοίχων ἀπὸ τῶν θεμελίων καὶ καθ' ὅλας τὰς ὁφείας ἐσωτερικᾶς καὶ ἐξωτερικᾶς.-

3)' Εφ' όσον 'αποφασισθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἄνω ἐργασιῶν πρέπει νά κατεδαφισθῇ ὁ ἐπὶ τῶν τοίχων παλῖός αὐλαξ συγκεντρώσεως τῶν ὀμβρίων ὑδάτων, ἐξευρισκομένου ἐτέρου τρόπου συγκεντρώσεως τούτων, ἐφ' όσον εἶναι ἀναγκαῖον.-

Α'ι ἄνωέργασαι εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητοι διὰ τήν ἀσφάλειαν τοῦ κτιρίου ὑπὸ τῶν ἄνω τέρω ἀναφερθείσας ἐπιφυλάξεις καί ἡ ἀπαιτούμενη δαπάνη ἐκτελέσεως τῶν προϋπολογίζεται προχείρως εἰς τό ποσό τῶν 50.000 δραχμῶν.-

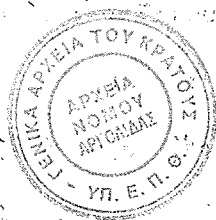
Ἐκτός τῶν ἄνω ἐργασιῶν ἀπαιτεῖται καί ἡ ἐκτέλεσις ἐτέρων μὴ ἀποβλεπουσῶν εἰς τήν ἀσφάλειαν τῆς οἰκοδομῆς ἀλλά ἀπαραίτητων διὰ τήν εὐρυθμόν λειτουργίαν τοῦ σχολείου, ὡς ἐπισκευή πατωμάτων, θυρῶν, παραθύρων κλπ.- Ἡ δαπάνη τούτων ἀνέρχεται περίπου εἰς 10.000 δρχ.- ὥστε τό σύνολον τῆς ἀπαιτούμενης δαπάνης ἀνέρχεται περίπου εἰς 60.000 δρχ.-

Ἐν τῶν ὡς ἄνω ἐργασιῶν αἱ ἀποβλέπουσαι εἰς τήν ἀσφάλειαν τῆς οἰκοδομῆς εἶναι ἡ ἀνάγκη νά ἐκτελεσθοῦν ἐπείγοντως δημιουργουμένου ἄλλως κινδύνου καταρρεῦσεων καί προκλήσεως δυστυχημάτων.-

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 10 Δ)βρίου 1954

Ὁ Νομομηχανικός Ἀργολίδος

Ἐ'υάγ. Ἀρβανίτης

14

Κυριακή 10 Αυγούστου

6
Εν Αθήναις, ή η Κυριακή 1926

Μεγά
ἐν Αθήναις

(6)

Πρὸς
Τὴν Κοινότητα Ποταχέων
ἐν Ποταχῇ

Κυρία Πρόεδρος

Ἐγὼ εἶμι ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ αἰσθητῇ ὅτι, ὅταν διαδίδωμεν
ποσὶν ἐπ. 40.000 δι' ἀνέκρουσιν ὁμοῦ ἐν Χίῳ.

Ἡ διαχειρίσιμος ἐστὶν τοῦ Κυριακοῦ Ἐργαστηρίου Μεγά καὶ
ἀρχὴν ἀποδίδεται τῇ αἰσθητῇ καὶ διὰ τὴν ἀποδοτικὴν ἀποδοτικὴν
καὶ μοι ἐκτελεστέα προὐποθέσεων διακρίνεται διὰ τὴν ἀνέκρουσιν τοῦ
ἐν γὰρ Κυριακοῦ ποσὶν τοῦ ποσὶν ἀπὸ τοῦ ἀπὸ τοῦ ποσὶν
καὶ ἡ ἐκτελεστέα ἀποδοτικὴ, ὅ ὅταν δι' ἀνέκρουσιν τῇ ἐκτελεστέα τὴν
ἀποδοτικὴν.

Προσέτι καὶ μοι ἀνέκρουσιν ἐν τῇ Κοινότητι διακρίνεται καὶ διακρίνεται πρὸς
τοῦ ποσὶν τοῦ ποσὶν χρονομετρεῖται ἡ ποσὶν ἡ ἀνέκρουσιν ἀπὸ τοῦ ποσὶν
καὶ ἀποδοτικὴν ἐκτελεστέα.

Διὰ ἀνέκρουσιν ὅτι ἡ Κοινότης ἀποδοτικὴ τοῦ ἀνέκρουσιν ποσὶν
ἀνέκρουσιν καὶ ἀποδοτικὴν ἀποδοτικὴν

Ὁ Πρόεδρος

τοῦ Κυριακοῦ Ἐργαστηρίου Μεγά

Β. Μεγά ἀποδοτικὴν

V.I. Προσέτι τῇ ἀνέκρουσιν καὶ ἀνέκρουσιν ἐν τῇ ἀνέκρουσιν ἡ ἐκτελεστέα
ἀνέκρουσιν καὶ ἀνέκρουσιν ἀνέκρουσιν τοῦ Κυριακοῦ Ἐργαστηρίου Μεγά
πρὸς τοῦ ποσὶν καὶ ἐν τῇ ἐκτελεστέα ἀνέκρουσιν καὶ ἀνέκρουσιν
ἐν ποσὶν ἀνέκρουσιν ἀνέκρουσιν καὶ ἀνέκρουσιν

Μεγά

(4)

Αρ. 5
Εν Πρωτοφύλακ, ημ 13 Νεμεσίου 1926

Πρὸς
Τὸν αὐτὸν Ἐνδραγαθὸν καὶ Ἐνδραγαθὸν ἔχον
ἐκ τῆς Ἀρχαίας

Ναυαγίας

Καὶ Ἐνδραγαθὸν

14 εἰς 706
13-12-26.

Ἀναβάνη ἡμῶν καὶ γὰρ ἔστιν ἡμῶν καὶ
χειρὶς, ὅτι ἐν Ἀδελφῶν. Διαχειριστὴς
ἔστιν ἡμῶν καὶ Ἀναβάνη Ἐνδραγαθὸν
ἔχον, καὶ ἔστιν αὐτὸς ὁ ἴδιος
Πρὸς τὸν καὶ Ἀναβάνη, διότι ὁ
οὗτος καὶ 40.000 δραχμῶν ὑπὸ ἀνέγκῃ
ἔχον ἔχον ὅτι ὁ ὅτι ὅτι
ὑποχρεῖται ἐν τῷ ὑποχρεῖται ἀπὸ
ἑαυτοῦ

ἔστιν δι' οὗτοῦ καὶ ὅτι ὁ ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι καὶ ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι

ἔστιν ὅτι

ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἔστιν ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι

Ο ΕΠΙΘΕΟΡΗΤΗΣ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

Εν Ναυπλίω τῇ 13^η Σεπτεμβρίου 1926

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΕΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 68533
ΕΛΗΦΘΗ ΤΗ 15/11/26

ΠΡΟΣ

Αριθ. πρωτ. 706.

Διευκ.

16/2/26

Zab

Προβλ. 11/1/26
 Διευκ. 16/2/26
 Αρ. 68533
 Αρ. 706

εὐ εὐί της Παιδείας καὶ Ἑρ-
 ουκισμῶν 2^η Ὑπουργεῖον.

Λαμβάνω τὴν ἐμὴν τὰ ὑπο-
 βαλὲν συνημνῶς διαγράμμα τοῦ
 τοῦ ἀρσθενεῖς μὲν πρὸς τὴν ἀνέ-
 γερση διδασκαλίας εἰς τὴν κοινό-
 τητα Ποροχερίου - Κρανιδίου,
 καὶ τὰ χωρίων ὅντων, ὅτι ἐκ τῆς κοι-
 νότητος καὶ τῆς ἐκτακτοῦ μορφῆς
 οὐ μὲν οὐκ ὁμοῦ, ἐν ᾧ καὶ τὸν
 ἥδη 90 μαθητῶν ἀριθμῶν τῶν
 εὐρὺν εἰς τὴν ἀνασταλὴν ἰδιω-
 τιῶν ὁμοῦ.

Ὅθεν παρακαλῶ ὑμᾶς, ὅπως, ἀφ' οὗ
 γινώσκω ἐν ᾧ καὶ τὸ πρὸς τὸν Πρό-
 εδρον τῆς Κοινότητος Ποροχερίου ἔγγρα-
 φον τοῦ προέδρου τοῦ Ἀνωτατοῦ
 ἐκπαιδευτικοῦ Μετὰ, διατάξῃτε,
 εἰὰ ἐμὴν, τὴν ἐνόντων σχε-
 διαγράμματος διδασκαλίας ὁμο-
 γίου σχολείου, τῶν παρούτων προδι-
 μν ὅτι τὰ ἀρσθενεῖς καὶ ἀνα-
 τακτοῦς γίνονται, ἀρσθεν καὶ τὰ ἔξ ο-
 δα ἐκπαιδευτικῶν ἀντιθέτων, ἀν-
 χορηγῶν ἀρσθεν ἀδελφῶν.

Εὐσεβίου

Εὐσεβίου

- 24/2/26
- 1) ἡμῶν τὸν ἀρσθενεῖς ἀντιθέτων
 - 2) ἡμῶν τὸν ἀρσθενεῖς ἀντιθέτων
 - 3) ἡμῶν τὸν ἀρσθενεῖς ἀντιθέτων

11 Απριλίου 1927

95

Κίριον

(7)

Ν. Μπαλίνου

Διευθυντής

Υπουργίου Παιδείας & Θρησκευμάτων
Ένταυθα

Κίριε Διευδυνά

"Έχω τὴν τιμήν νά εὐχαριστήσω ὑμᾶς διὰ τὴν ἐν' ἀριθ. πρωτ. 68533 ἀνακοίνωσιν ὑμῶν σχετικῶς μετ' ἐν Ποροχελίῳ Μεαυδίου ἀνταρδιώτικον διδασκαρικόν δαπάναν κληροδοτήματος Μελα.

Μολονότι γνωρίζω ὅτι τὸ διακεδόν πρὸς τὸν ὡς ὄντι ὅμοιον ποδὸν ἐν δραχμῇ τεσσαράκοντα χιλιάδων δὲ εἶναι ἱλαρὴς, ἀνοχῶς δὲ δύναμαι νά τὸ αὐξήσω κατόπιν τῆς οἰκονομικῆς μίσθας τοῦ κληροδοτήματος εἶναι πλεονέκτημα.

Μετὰ πολλῆς ἐκτίμησιν
Ὁ Πρόεδρος τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς
τοῦ κληροδοτήματος Μελα.

Διευθ.

A. K. Kypar

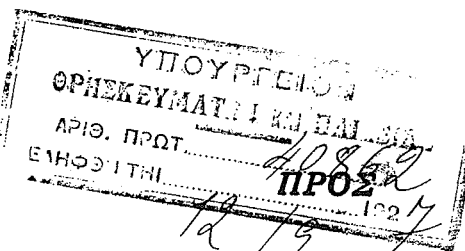
[Handwritten signature]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΠΙΘΕΟΡΗΤΗΣ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

204/5
Εν Ναυπλώ τη 9^η Σεπ. 1927

Αριθ. πρωτ. 455.

Διευτ.

καὶ ὑπὸ τῆς Παροικήας καὶ ὁρμη-
τικῆς ἐν ὑποχρεώσεων.

{ Ἐγκύρια Ἀρχιτεκτονικῆς }

Προκειμένου νὰ ἐκπληρωθῶν
αὐτονομίαν ἐργασίας τῆς ἐπισκο-
πείας καὶ διευκρίναι τὰς ποσότητας
μικροῦ ἀρχαίου περὶ τοῦ ἐργα-
σίου, ζήτησιν τῆς ἐκείνης νὰ παρα-
καταστήσῃ ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀποστείλῃ
τὸ σχέδιον μὲν τῆς ὁδοῦ καὶ δι-
ευκρίναι καὶ τὴν ἐκείνης ἐν τῇ μηχαν-
ικῇ. καὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς
γὰρ.

Ἐνδεχόμενος
ὁ ὑπογράφων

Ἐπὶ τοῦ ὑπογράφων

17/9/27

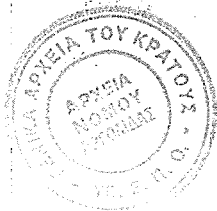
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

418X85.

Παροχή υγιεινότητας,
ἀφ' ἧς καὶ πρὸς αἰνέτη-
σιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς

Κερκανασίου - Έμπορι

03-1

το εἶναι τὴν Περσίδα καὶ ὁ Ἰπποκράτης
καὶ ὁ Ἰνσουλίνος. —

(Σύνταγμα Αρχιτεκτονικόν).

Ἐκτελεῖται τὸν ἐν ἀριθ. 22571 διαταγὴν
ὑμῶν, διαμπερὲς τὴν περὶ τὴν ἀπορίαν ὑμῶν,
ὅτι ἡ ποινὴ τῆς Παρανομίας - Ἐρμηνεία
πρὸς ἐπίστασιν εἰσφέρει διὰ τὴν ἀνάγκην
τοῦ ποινολογίου μινυτοῦ σχεδίου τὰ
οἰκονομικὰ παρὸν σχεδίου διδασκί-
σαν, τὸ ὅποσον δὲ ἐχάριζεν ἐς τὴν ἑ-
κτασίαν πρὸς ἐκμίσθωσιν. Ὡς γὰρ ὅμως ἀπο-
φασίζοντες τὴν παροῦσαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν
ἐκστρατεία τὸ πρῶτον ἔπρεπε ἑμπνεύσει,
συμπροσέχοντες τὴν τοιοῦτοίαν πρὸς 2.
μυρία ὑπὲρ τὴν ἐοικέναι τὴν ἐκστρα-
τεία τὴν ἀπορίαν πρὸς συνέστασιν ἐς τοὺς
παροῦσας, ἐν ὅσῳ ἡ ἀποφασιστικὴ τὸ ἔργον
οὐδὲ ποινὴν ἔχει μινυτοῦ ἀνάγκην, καὶ
ἀποφασιστικὴ τὸ πρῶτον ἐστὶν ἀποφασισ-
τικὴν Ε. Ζ. Ε. Τροποῖται, ἵνα διὰ ἀποφασισ-
τικὴν φράσιν, ἐκστρατεία ἀποφασιστικὴ καὶ ἀπο-
φασιστικὴ τὸν ἀποφασιστικὸν ἐκστρατεία
ὁ ἀποφασιστικὸς ἀποφασιστικὸς. Ἐν συνεπείᾳ
ἀποφασιστικὴν ἀποφασιστικὴν τὴν παρο-
φασιστικὴν ἀποφασιστικὴν.

Πρὸς αὐτοαρχαίον τοῦ ἔργου ὑπάρχον
 ἐν ἐνὶ ἑαυτῶν ἔμπειρος ὑπὲρ τοῦ
 Τ. Ε. Περὶ αὐτῆς ἐν ἀποστολῇ ἡμετέρῃ 9.8/4.50

Αριθ. { Πρωτ. 43928 / 3807
 Διεκλ. 3807

Σχετικοί αριθμοί
 Υπουργός Γ. Καραγιάννης
 Διευθυντής Γ. Καραγιάννης
 Τμηματάρχης
 Εισηγητής

ΦΑΚΕΛΛΟΣ

Μεταρρυθμίσεις διδύμων
 Γυμνασίου Καρραιών
 και Γυμνασίου

Περίληψις ενεργείας

Αποστέλλεται οχέδιο μετάρ-
 ρυθμίσεων διδύμων γυμνασίων
 Καρραιών.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
 ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ**

Εν Αθήναις τῇ 28 Μαρτίου 1927

Π ρ ο ς

τῷ κ. Γεν. Διευθυντῇ καὶ Συμ. Γ. Καραγιάννι

Εἰς Δαίτησιν

Παρατίθεται ὑπὸ ἐμετέρου σχεδία-
 σματος μετάρρυθμιση γυμνασίου Καρραιών
 μεταρρυθμίσει σχεδιασμένη μετάρ-
 ρυθμιση γυμνασίου Καρραιών. Γυμνασίου
 διδύμων. -
 Τὸ οχέδιο τοῦτο παραρτηρεῖται οὗτω
 ἀποστέλλεται ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκφρα-
 σὶ τῇ ἐνέσει καὶ ἐργασίᾳ, παρα-
 ρησιάζοντες δὲ ἐμμελὲς καὶ ἐν ἑνὶ
 σκεπτικῇ τῇ αἰτιολογικῇ ἐκφρασίᾳ
 αὐτοῦ. -

ὁ Υπουργός

[Handwritten signature]

204
4 May.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ο
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΕΚΘΑΒΙΣΘΝ
ΑΡΧΟΛΟΓΙΩΝ

Αρ. 13. 711.

Πρός
τό επί της Παιδείας καί Θρησκευμάτων
Σεβ. Υπουργείον
(Τμήμα Αρχιτεκτονικόν)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΡΧΟΛΟΓΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ

28205

"Εχω τήν τιμήν ν' αναφέρω ότι τό ανε-
γερθέν μονοτάξιον διδαστήριον Παλιονάστρου
τό όποϊον έπεσκέφθην προσφάτως μετά του
Μηχανικοῦ κ. Σταματίου εύρίσκειται σήμερον
εις τά άμφοκονιάματα καί ότι ή πλήρης απο-
περάτωση τούτου απαιτεῖ χρηματικόν τι πο-
σόν, τό όποϊον ή έκει έπιτροπή εξαντλήσασα
όλους τούς πόρους της, άδυνατεῖ νά έξοικο-
νομήσῃ.
Τούτο υπαγορεύει νά παρακαλέσω, ίνα εύρε-
στηθῇτε καί επιχορηγήσῃτε τήν έπιτροπήν
του ως άνω σχολείου διά δραχ. 25 χιλιάδων
άπαραιτήτων διά τήν αποπεράτωσην του διδα-
στηρίου.

Ευπειθέστατος
Επιθεωρητής

Υπογραφή

10. Τ62 κί ρηδ

14-5-3

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Τμήμα Αρχιτεκτονικόν
15/11

Βρα. Χαρομίδης

10

Περὶ τοῦ ἐν Ἡλιοκαστρίῳ ἀνεγειρομένου μονοταξίου διδ/ρίου.

Τὸ ὡς ἄνω διδακτήριον οἰκοδομηθὲν καὶ στεγασθὲν ἤρχισε ἤδη νὰ λειτουργῇ, ἐκείνῳ ὅμως τὸ ὁποῖον παρετήρησα ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως εἶναι τὸ λεγόμενον κορύθωμα τῆς κακοτεχνίας. —

1/ ἐκτὸς τοῦ ὅτι κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς τοιχοποιίας δὲν ἐχρησιμοποιήθη παντελῶς ἄσβεστός καὶ γωνιόλιθοι (σύνηθες φαινόμενον) ἁπαντες σχεδὸν οἱ τοῖχοι τοῦ διδακτηρίου κλείνουν πρὸς τὰ ἔσω περὶ τὰ 6-8 ^{1/2} καὶ δὴ εἰς μικρὸν σχεδὸν ὅπως 5 μέτρων.

2/ Τὰ ἀμμοκονιῶματα τῶν δύο πλευρῶν αἰνὰ εὐτυχῶς ἐπρόλαβα κατασκευάζονται κατὰ τὸν ἐξῆς ~~περιγραφέν~~ τρόπον.

α') ἐπιθέτουν τὴν λάσπην ἐπὶ τοῦ μιστρίου καὶ εἴτα πιέζουν ταύτην ἐπὶ τοῦ τοίχου χωρὶς πρότερον νὰ μεσολαβήσῃ τὸ ριπτὸν (πεταχτὸ), εἰς τὴν συνέβαινε δὲ ὡς ἦτο φυσικὸν νὰ ἀποκολᾶται ἡ λάσπη ἀπὸ τοὺς λίθους τῆς τοιχοποιίας, δὲν ἐδίδεταξον νὰ κάμνωσιν χρήσιν καὶ τῆς χειρὸς πιέζοντας τὴν λάσπην διὰ τῆς παλάμης.

3/ Μετὰ τὸ ὡς ἄνω λάσπομα κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν τεχνιτῶν ἐπιθέτουν τὸ πεταντὸ καὶ εἴτα τὴν τρίτην στρώσιν. —

Ἄπαντὰ τὰ ἱκρίσματα τῶν ὡς ἄνω τεχνιτῶν συνίσταντο ἀπὸ δύο τρεπόμενα δύο λατάκια καὶ δύο μαδέρια ἢ δὲ σύνδεσις αὐτῶν ἀντὶ νὰ γίνετα διὰ βελονῶν ἐγένετο διὰ σχοινίων. —

Γίνεται πλέον καταφανὲς εἰς τὸν ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδώσιν/ ^{τοῦτον} ἐργασίαν καὶ δέύτερον εἰς τὴν ἔστω νὰ λεχθῇ ἐργασία.

Τοὺς ἔδωκα ἐν πάσῃ περιπτώσει τὰς ἀπαιτούμενας ὁδηγίας διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἄλλων πλευρῶν καθὼς καὶ τὸ ζήτημα τοῦ μὴ κα

(13)

"Ε κ θ ε σ ι ς

Καρακάκι-Κρανιδίου

Λειτουργεῖ 1/τάξιον δημοτικὸν σχολεῖον μὲ 45 μαθητὰς καὶ μαθητρίας.-

Τὸ ὡς ἄνω Σχολεῖον στεγάζεται εἰς 1/τάξιον διδασκλήριον τύπου Καλλία.-

Τὸ ἐν λόγῳ διδασκλήριον χρήζει τῶν ἑξῆς ἐπισκευῶν.

1/ Τῆς ἐπισκευῆς τῶν κουφωμάτων ἐν γένει μετὰ τῆς προσθήκης νέων στηριγμάτων καὶ λοιπῶν σιδηρικῶν.-

2/ Τῆς στρεώσεως τοῦ ξυλίνου δαπέδου τῆς αἰθούσης καὶ

3/ Τῆς κατασκευῆς νέας κλίμακος καθ'ὅτι ἡ ὑπάρχουσα εἶναι τελεῶς ἀκατάλληλος.-

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὡς ἄνω ἐργασιῶν θὰ ἀπαιτηθῇ δαπάνη δραχμῶν 5.000.-

Συνιστᾶται ἡ χορήγησις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ.-

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1932

Ὁ Ὑπομηχανικὸς

Handwritten notes and signatures:
20.10.32
Σελβία
[Signature]

Φ Ο Υ Ρ Ν

01

Χρονιδίου Χρυσ.

Λειτουργεί σχολεῖον με 60 μαθητὰς.

Ἡ Κοινότης διαθέτει τὸ γήπεδον ὡς καὶ τὸ παλαιὸν διδασκῆ-
ριον τὸ ὁποῖον ἐκποιούμενον δύναται νὰ ἐνισχύσῃ οἰκονομικῶς

! Δ, φ, ν, φ, ρ, ο, ν, ~~ἔχον ἀντιστοιχούμενον.~~

Συνημμένως ἐπισυνάπτω σχεδιάγραμμα.-

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30/6 1931

Ὁ Ἀρχιτέκτων

[Signature]

Σχεδιασθ
1/7/31

Αριθ. Πρωτ. 37987
5995

Προς

Τ. ΠΡΕΣΒΥΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἔχοντες ὑπ' ὄψει

ὡς καὶ τὴν διατάξιν τοῦ ἀρθροῦ 3, τοῦ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1930 Π. Διατάγματος "Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ Νόμου 4799 περὶ χορηγήσεως δανείου κλπ. πρὸς ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων", ἐγκρίνομεν τὴν χορηγίαν χρηματικῆς συνδρομῆς εἰς βάρος τῆς πιστώσεως τοῦ κεφαλαίου 29, ἀρθροῦ 1 τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς Υπουργείου τῆς χρήσεως 1930-1931, ἐκ δραχμῶν εἴκοσι πέντε χιλιάδων

(25.000) εἰς τὴν Διη. Ἑσόδων Παιδείας
ἢ ὅπως ἐρᾷται καὶ διδρῖται

καὶ ὅτι ἐνετείλαμεν τὴν ἔκδοσιν εἰς βάρος τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου καὶ ἀρθροῦ τοῦ οἰκείου ἐπ' ὀνόματι σας χρηματικοῦ ἐντάλλματος, ἐξοφλήσεως ἐπὶ τοῦ Ταμεῖου Ναυπλίου

Τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἐντάλλματος, ἀμὰ τῇ ἐξοφλήσει του παρ' ὑμῶν θέλετε ἀνακαταθέσθαι ἀμέσως εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἢ τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον εἰς λογαριασμὸν ὅψεως καὶ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἂνω Ἐπιτροπῆς.

Ἡ παράδοσις τῆς συνδρομῆς πρὸς τὴν εἰρημένην ἐπιτροπὴν θὰ γίνε-
ται τμηματικῶς καὶ ἀναλόγως τῆς προόδου τῶν ἔργων δι' ἐντολῆς ὑμῶν
πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἢ τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον, συμφώνως
πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ὑπ' ἀριθ. 12147 καὶ 35559 (1926) ἐγκυκλίων ἡμῶν,
ἡτοι μετὰ προηγουμένην παρ' ὑμῶν ἐξακρίβωσιν, ὅτι διὰ τῆς καταβληθε-
μένης ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ συνδρομῆς πρόκειται νὰ ἐξοφληθῶσιν ἀνειλημ-
μένα ὑποχρεώσεις ἐκτελεσθέντων ἤδη ἔργων ἢ νὰ γίνῃ ἀμέσως ἐναρξίς
τῶν ἐργασιῶν.

Δι' ἐκάστην τμηματικὴν ἢ συνολικὴν καταβολὴν πρὸς, ὡς ἂνω, ἐπιτροπὴν
τῆς χορηγουμένης διὰ τῆς παρούσης συνδρομῆς θέλετε λάβει παρ' αὐτῆς
ἀπόδειξιν ἐφ' ἁπλοῦ χάρτου, συμπεριλαμβάνουσαν καὶ τὰ ἔξοδα ἐξοφλήσεως

Τὰς ἀποδείξεις ταύτας θέλετε υποβάλλῃ ἡμῖν ἀμέσως, ἀναφέροντες ἐν
καιρῷ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως τῶν χρημάτων.

Ἡ ἂνωτέρω ἐπιτροπὴ ἐπὶ πάσης πληρωμῆς γινομένης ὑπ' αὐτῆς θέλει
κρατῇ ἀναλογικὸν χαρτόσημον, ἐπικολλῶμενον ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως ἢ τοῦ
οἰκείου συμφωνητικοῦ, ὡς καὶ κράτησιν ὑπὲρ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμεῖου Πο-
λιτικῶν Ὑπαλλήλων 1%.

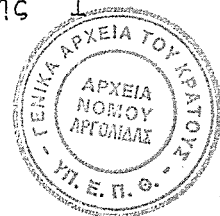
Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων θέλει γίνῃ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπι-
τροπῆς κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς οἰκείας Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Υπουρ-
γεῖου, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ὑμῶν, καὶ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ Διευθυντοῦ
τοῦ σχολείου καὶ συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 3, τοῦ, ὡς ἂνω, Π. Διατάγματος τῆς 1
Δεκεμβρίου 1930.

ΕΞΕΛΟΓΗ

Ὁ Υπουργός

ἐν τῇ ἀρχῇ. ἡμέρας 19

ΥΠΗΡΗΜΑΤΙΚΟΝ ΕΝΤΑΛΜΑ

Ο' ὙΠΟΥΧΟΣ

ΘΟΥΡΝΟΣ-ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ

Λειτουργεῖ 1/τάξιον δημοτικὸν σχολεῖον μὲ 75 μαθητὰς καὶ μαθη-
τρίας.-

Τὸ ὡς ἔνω σχολεῖον στεγάζεται εἰς παλαιὸν ἀκατάλληλον κοινοτι-
κὸν οἶκημα.-

Οἱ κῆτοικοι ἀπεθάρσισαν νὰ ἀναγείρουν νέον 2/τάξιον διδ/ριον
ἐπὶ καταλλήλου γηπέδου ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου ἐκπονηθέντος καὶ ἀ-
ποσταλέντος παρὰ τῆς διηγεσίας τοῦ Ὑπουργείου.-

Κατὰ τὴν ἐπὶ τόπου μετάβασίν μου ἐχάραξα τὰ θεμέλια τῆς μιᾶς
αἰθροῦς καὶ τοῦ γραφείου ἡ δὲ ἑτέρα αἰθροῦσα θὰ ἀνεγερθῇ ἀργό-
τερον.-

Νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐκποίησις τοῦ παλαιοῦ διδ/ρίου τοῦ ὁποίου ἡ ἀ-
ξία υπολογίζεται εἰς 27.000 δραχμὰς.-

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1932

Ὁ Ὑπομηχανικὸς

Handwritten note: *Hand 1.10.32*

Αριθ.

Πρωτ.

54969/Παιδ(α)

Διεκτ.

7840

Σχετικοί αριθμοί

Υπουργός

Διευθυντής

Τμηματάρχης

Εισηγητής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ

Εν Αθήναις τῇ

7 Φεβρουαρίου

1939

Πρὸς

ΦΑΚΕΛΛΟΣ

Γραφ. Αρχιτ.

Συν. μ. Υπουργ. Συν. Αρχιτ.

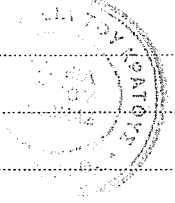
Εἰς Ναύπλον

Περίληψις ἐνεργείας

Φακέλλος

Αποστέλλονται εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἀρχὴν
τῆς Διοκ. 13 Λεωφόρου ἑ.ἑ. ἐνδὲς τοῦ
μορφολογικοῦ τοῦ ὑπομνησμοῦ κ. Μ. Μα-
ραρόπου, παρακαλούμεν, ὅπως, ἀμφωτέρως
τῇ ἀρχῇ 9 τοῦ Π. Δ. τῆς 1^{ης} 2/Φεβρουαρίου 1939,
γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς ἐπιμετρήσεως ἡμῶν
τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ παλαιοῦ διδραχμοῦ
φράγματος Κρανιδίου, ὑποβαλλόμενης εἰς τὴν
ἐντολῇ ὑπομνησμοῦ.
Οὗτος Διευθυντὴς
τοῦ Νοτιοανατολικοῦ Γραφείου

ὁμοῦ ἀποστέλλεται
ἀντ' αὐτοῦ ἐντολὴ
ἀποστολῆς.

Απρ 29

Σελ 7

Εξουσία Διευθυντή

Το Σε. Υπουργίου & αυτών
και Γενικευμένων.

Αδυναμία

Εξουσία Έσοδα και δαπάνων.

Εξουσία Φορέων Εργασίας & άλλα του Ε. Ο. Δ. και των δαπάνων
Εξουσία Αργαλίας > —

Εν Φόρεως υπ' Εξουσιοδότηση 1933

Εχουμε την τιμή να είναι

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ Κ. ΑΡΧΗΣ
846
1- Σεπτέμβριος 1933

εξουσία να γίνουν οι ενέργειες και
αποφασισθεί η ποσότητα διενεργούν
φορέων και να επεξεργασθεί η χρέη
που οφείλονται οι φορείς διότι είναι άνω
από 100.000 και να διότι η χρέη μας
έχουμε το άνω όριο 46.000 και
25.000 άνω και κάτω 25.000 και
εάν είναι να αναμειχθεί με το 25.000
και να αναμειχθεί με το 25.000 και να
είναι διότι είναι η χρέη μας
και το 100.000 χρέη μας
και να αναμειχθεί με το 25.000 και
και να αναμειχθεί με το 25.000 και

Εδωκε έστω

ο Υπουργός Εργασίας & Εσοδών
[Signature]

Πρωτ. 611/8
Διεκπ. 498

Τιχοί αριθμοί

Προβ. : Γ. Μανωλάκης
Υδυντής : Θ. Μιχαήλ
Υδυντής Λογιστικού : Μ. Μανωλάκης
Ηματόρης :
Ηγητής :

ΦΑΚΕΛΛΟΣ

ΧΝΙΚΑ Δεχμήδες
Εξωδοί

Περίληψις ενεργείας

Εκδοθέντα Δεχμήδες
Ποσότητα Δρχ. 20000

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Εν Αθήναις τῇ 22 Ιανουαρίου 1934

Πρὸς

Κ. Γ. Διοτάρης, Διευθυντὴν
Δεχμίδων

Εἰς Χαλκίδα

Ἐξωδοί, ἐκ τῆς νῦν ἀριθ. 1539 Ε.Δ.
νῦν ἀριθ. 20000, γινώσκοντες ὅτι
ὁ ἔκδοσις τῶν νῦν ἀριθ. 31580
Ε.Δ. ἀποδοθέντων ὑμῶν ποσότητων,
ὡς ἐξαχθέντων δευτέρων ἀποδοθέντων
κὶ τῶν ἐκδοθέντων τοῦ παλαιοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ Διευθυντοῦ Δεχμίδων
ἐρμηνεύεται ὅτι ὑφ' ὑμῶν ἀποδοθέντων
ποσότητων τῶν ἀποδοθέντων ὑμῶν
χρησθέντων (20000).

1. Δφ.

Τα Γραμματοσχολεία που συστάθηκαν, από τα μέσα ως τα τέλη του 19ου αιώνα, στην επαρχία Ερμιονίδας ήσαν πέντε (Θερμήσι, Ηλιόκαστρο, Κοιλάδα, Πορτοχέλι, Φούρνοι).

Έτσι ο 20^{ος} αιώνας βρίσκει το σύνολο, σχεδόν, των παιδιών της Ερμιονίδας να έχουν τη δυνατότητα να φοιτούν στα σχολεία του τόπου τους και να διδάσκονται εκεί τα πρώτα τους γράμματα...